

Euroopa Rahvapartei platvorm

Vastu võetud Bukarestis 17. ja 18. oktoobril 2012
toimunud Euroopa Rahvapartei kongressil

Preambul

001. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid seisavad silmitsi hulga raskete ja enneolematute katsumustega. Teisest küljest on neil ka uusi olulisi võimalusi. Kui need katsumused jäävad vastuseta ja võimalused kasutamata, ohustavad Euroopat püsiv kriis, stagnatsioon ning langus. Ent kui me katsumustele vastu astume ja oma potentsiaali hästi ära kasutame, võime jätta kriisi seljataha ning muuta Euroopa tugevamaks ja jõukamaks.

002. Meie poliitiline perekond on Euroopa lõimimise juhtiv jõud. Euroopa Kristlikud Demokraadid asutasid Euroopa Rahvapartei 1976. aastal esimese üle-euroopalise parteina. Partei ühendab tsentrliste ja paremtsentrliste. Kui külm sõda kaks kümnendit tagasi lõppes, aitas Euroopa Rahvapartei panna aluse tõeliselt terviklikule ja vabale Euroopale. 1990. aastaid iseloomustas lõimimise tugevdamine ja Euro-Atlandi institutsioonide kiire laienemise ettevalmistamine. Sel ajal oldi optimistlikud liberaalse demokraatia ja sotsiaalse turumajanduse ülemaailmse leviku suhtes. Euroopa Rahvapartei oli selle arengu esirinnas. Ka meie aluspõhimõtete programm, mis võeti vastu Ateenas 1992. aastal, kajastab seda vaimsust, samas kui 2001. aastal Berliinis vastu võetud deklaratsioon „Väärtuste liit“ kajastab Euroopa Rahvapartei laienenud poliitilist perekonda Kesk- ja Ida-Euroopa demokraatlike riikide liitumise eelõhtul.

003. Kogu maailmas püsib vajadus võidelda vaesuse ja vägivallega ning inimväärikuse eiramise ja inimõiguste rikkumisega. 2000. aastal alanud kümnendil on lisandunud uusi probleeme. Läänele pakuvad kõikjal maailmas enneolematut ja kasvavat konkurentsi kiiresti areneva majandusega riigid. Kui mõnel pool maailmas levivad demokraatlikud ideed, siis mujal on teravamaks muutunud varjatud autoritaarse valitsemise ja fundamentalistlike läänevastaste meeleolude probleem. See olukord nõuab senisest veelgi tihedamat Atlandi-ülest partnerlust. Kliimamuutused, keskkonnaseisundi halvenemine, loodusvarade

ammendumine, rändelained, ülemaailmse turu volatiilsus, läbikukkumisohtus riigid, terrorism ja riikidevahelised kuritegelikud võrgustikud nõuavad paremat ülemaailmset koostööd.

004. Euroopa Liit, mis on pikaajalise ja keeruka protsessi tulemusena oma struktuurid ümber korraldanud, seisab silmitsi vajadusega põhjalikult parandada oma majanduslikku ja poliitilist juhtimist. Samuti peab liit taastama konkurentsivõime ning jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu ning jätkuvalt pingutama selle nimel, et suurendada kodanike usaldust ELi institutsioonide ja Euroopa projekti vastu. EL ja selle liikmesriigid seisavad silmitsi valitsemissektori võla vähendamise eesmärgiga enneolematu ulatuses; samal ajal tuleb tegeleda mitme demograafilise katsumusega. Selliste katsumuste hulka kuuluvad vananev elanikkond, vajadus lõimida suurel hulgal sisserändajaid paremini ja kiiremini ühiskonda, sageli tehnoloogiapõhiste muutuste toel, ning vajadus anda noorematele põlvkondadele võimalusi. Kodanikuühiskond ja selle organisatsioonid muutuvad olulisemaks kui kunagi varem.

005. Kõiki neid kollektiivseid ja individuaalseid, ülemaailmseid ning Euroopa probleeme saab edukalt lahendada vaid põhiväärtustele tuginedes. Need väärtused ei ole viimase kahekümne aasta jooksul muutunud. Euroopa Rahvapartei liikmeteks olevate erakondade arv on alates 2000. aastast peaaegu kahekordistunud. Eriti just Kesk- ja Ida-Euroopast on Euroopa Rahvaparteiga liitunud tsentristlikud ja paremsentristlikud erakonnad, suurendades meie poliitilise perekonna ulatust ning rikastades seda vastavate riikide ajaloolisest kogemusest lähtuvate ideedega. Olles aidanud kaasa oma riikide vabastamisele kommunismist, on nad täiesti, teistest enam teadlikud, et vabadust ja inimõigusi ei saa pidada enesestmõistetavaks ning et neid tuleb iga päev kaitsta. Ühise poliitilise perekonnana, mis on nüüdseks suurem kui kunagi varem, kinnitame veel kord oma pühendumust Euroopa Rahvapartei ühistele põhiväärtustele.

006. Need väärtused on inimväärikus inimelu kõigis etappides, vabadus ja vastutus, võrdsus ja õiglus, tõde, solidaarsus ja subsidiaarsus. Nende väärtuste lähtepunkt on kristlik vaade inimesele ja lõppeesmärk on ühise heaolu saavutamine. Nende väärtuste rakendamiseks on hädavajalik tugev kodanikuühiskond. Ühise heaolu poole püüdlemisel juhindume mõistlikkusest ja ajaloolisest kogemusest. Meie poliitiliste ja ühiskondlike valikute aluseks on

pidev vajadus muutuse järele, selle muutuse saavutamiseks vajalike vahendite asjakohane kasutamine, austus ajaloo vastu ning meie väärtuste tunnustamise ja tõlgendamise arvesse võtmine.

007. Oleme veendunud, et ilma tugevama Euroopa Liiduta ei ole praegusel ajal võimalik ühist heaolu saavutada ja meie põhiväärtusi rakendada. Seda liitu iseloomustavad eelkõige liberaalne demokraatia ja sotsiaalne turumajandus. Tugevam Euroopa Liit eeldab rohkem koostööd ning mõnes küsimuses ELi tasandi otsuste tegemisel ühenduse meetodi kasutamise jätkamist ja laiendamist. Meie kodanike toetus Euroopa projektile on edaspidise edukuse seisukohalt otsustava tähtsusega. Kuna nooremad põlvkonnad peavad rahu, jõukust ja turvalisust sageli enesestmõistetavaks, peame veenvamalt selgitama, et rahu ja jõukus, mida meil nüüd pärast Teise maailmasõja lõppu on võimalik nautida rohkem kui kunagi varem, on saavutatud tänu arukale ja julgele poliitikale. Tänu sellele poliitikale on Euroopa Liit sündinud, arenenud ja püsinud. Samuti peame selgitama, et Euroopa lõimimisest tulenev majanduslik kasu kaalub kulud suuresti üles.

008. Need põhiväärtused ja nende rakendamise vahendid moodustavad ühtse terviku, mis eristab meid kõigist meie poliitilistest konkurentidest. Sotsialism ja radikaalne keskkonnakaitse ei omista samaväärset tähtsust vabadusele, isiklikule vastutusele ja subsidiaarsusele. Libertarism eirab solidaarsust ja olemuslikke väärtusi. Populism ja radikaalne keskkonnakaitse on vastuolus progressi, demokraatia ja sotsiaalse turumajandusega. Populism, natsionalism ja euroskeptitsism ei võimalda saavutada tugevat ja tõhusat Euroopa Liitu, mis suudab lahendada tulevikuprobleeme.

009. Euroopa Liit on pidanud toime tulema tõsise majanduskriisiga, mille algpõhjused on aastakümnete pikkune ülekulutamine, mõne liikmesriigi konkurentsivõime nappus, valed toimimisviisid ja finantsturgude vähene reguleerimine, samuti ebapiisavad mehhanismid oluliste probleemide lahendamiseks liikmesriikides ja Euroopa tasandil. Selleks et taastada kogu Euroopa Liidus jätkusuutlik majanduskasv ja kindlustada jõukas tulevik, peame saavutama selle, et rohkem inimesi teeks tööd ning et inimesed töötaksid kauem. See on võimalik ainult siis, kui me tugineme nendele väärtustele, mida meie poliitiline perekond au

sees hoiab. Peame majandus- ja rahaliitu edasi arendama, tugevdama majandusjuhtimist ning töötama välja paremad ja tõhusamad kooskõlastamisvahendid eelarvepoliitika ja piiriülese sotsiaalpoliitika valdkonnas. Lisaks peame pidevalt töötama selle nimel, et suurendada oma konkurentsivõimet globaliseerunud turgudel ning vabastada kasutamata kasvupotentsiaal ning proteksionistlikud ja killustatud turud ülereguleerimisest ja bürokraatiast. Me teame, et kõik see ei saa olema kerge, kuid kui meie poliitiline perekond nende probleemidega ei tegele, ei tee seda keegi.

010. Kaksikümmend aastat tagasi oli Euroopa võidukas. Vahepeal on tekkinud uusi riske, kuid Euroopa muutmisel stabiilsemaks ja jõukamaks on siiski saavutatud väga suurt edu. Meie poliitiline perekond on selles protsessis etendanud ja etendab edaspidigi juhtivat rolli. Me suutsime ja suudame seda ka edaspidi teha, järgides oma põhiväärtusi ning kohandades oma strateegiaid vastavalt praegustele ja tulevikus esile kerkivatele probleemidele. Meie ülesanne on tugevdada Euroopa eesmärgitunnetust ja sihikindlust, kinnitada neid väärtusi, lähtuda neist väärtustest katsumuste ja võimaluste käsitlemisel ning töötada nende väärtuste põhjal välja poliitilised strateegiad, mis aitavad Euroopa Liidul selle kriitilise aja üle elada. Koos saame luua Euroopa, mis on stabiilne, vaba ja jõukas, turvaline meie lastele ning hea maailma jaoks.

I osa. Väärtused

Inimeseks olemise tähendus

101. Meie, Euroopa Rahvapartei liikmeteks olevad erakonnad, kinnitame iga inimese võõrandamatut õigust inimväärikusele alates sünnist ja inimelu igas etapis. Me käsitame inimest ajaloo subjekti, mitte objektina. Lähtudes juudikristlikest väärtustest ja Kreeka-Rooma pärandist, peame iga meest ja naist ainulaadseks inimeseks, kes on isiksusena asendamatu, terviklik, olemuselt vaba ning avatud transtsendentsile. Eelkõige kinnitame, et kõigil meestel ja naistel on ühesugune loomulik väärikus ja tähtsus ning seetõttu on nad oma olemuselt võrdsed. Neil on ühesugused õigused ja kohustused.

102. Me peame väga tähtsaks õiget tasakaalu traditsioonide ja nüüdisaegsuse vahel; tegelikult nad täiendavad üksteist. Ühest küljest austame Euroopa ajaloost tulenevaid olulisi institutsioone ja väärtusi ning Euroopa ühiskonna stabiilsust ja ühtekuuluvust. Teisalt lähtume kahest nüüdisaja aluseks olevast olulisest kontseptsioonist: progressist ehk ideest, et me võime püüelda ja peame püüdlema parema tuleviku poole pideva muutumise kaudu, ning Euroopa valgustusajastust koos selle üleskutsega tugineda mõistusele, et vabaneda iseenda kujundatud sõltuvusest.

103. Kuna inimesed on vabad, neil on vastutus ja nad on omavahel seotud, osalevad nad ühiskonna ülesehitamisel ning parendamisel.

104. Vabadus on inimeseks olemise lahutamatu osa. See tähendab, et igal inimesel on õigus ja kohustus kanda täit vastutust oma tegude eest ning jagada vastutust loodud maailma terviklikkuse eest oma naabrite ja Maaga.

105. Progressile eelnevad arvukad katsed saavutada ühist heaolu erinevate tegutsemisviiside, katsete, vigade ja dialoogi kaudu. Tõde ei ole inimestele automaatselt kättesaadav ja inimene on oma olemuselt ekslik. Seetõttu tunnistame, et kellelgi pole võimalik kavandada täiuslikku ühiskonda, kus pole mingeid probleeme ega konflikte, rääkimata sellise ühiskonna loomisest. Me lükkame tagasi mis tahes vormis totalitarismi, mis sellise eesmärgi seab. Iga inimene suudab ise kujundada arusaama sellest, mis on hea, ning seda arusaama järgida ja muuta. Demokraatlik poliitika kohtleb võrdselt ja ühetaoliselt inimesi, kellel on erinev arusaam sellest, mis on hea, tingimusel, et see arusaam on demokraatlik ja seda väljendatakse sallivuse väärtuste kohaselt.

106. Euroopa Rahvapartei mõtlemise ja poliitilise tegevuse aluseks on fundamentaalsed, omavahel seotud, võrdselt olulised ja üldiselt kohaldatavad väärtused: vabadus ja vastutus, olemuslik võrdõiguslikkus, õiglus, tõde ja solidaarsus ning subsidiaarsus. Me leiame, et need väärtused kehtivad igal pool, mitte ainult Läänes, kuigi nad on ajalooliselt tekkinud Läänes ja arenenud dialoogis teiste kultuuridega. Eelkõige puudutab see naiste ja meeste

võrdõiguslikkust, riigiasutuste ja usuinstitutsioonide eraldamist, võimude lahusust, demokraatiat ja õigusriiki.

Vabadus ja vastutus

107. Rohkem kui kaks aastakümnet oleme elanud Euroopas, mis on ühtsem ja vabam kui eales varem. See on osaliselt tingitud Euroopa lõimimise protsessist, mille edukus on ületanud kõik ootused. Samas on selle põhjuseks ka Kesk- ja Ida-Euroopa vabanemine totalitaarsest kommunismist ning osa Lõuna-Euroopa vabanemine autoritaarse režiimi alt. Totalitarismist ja diktatuurist vabanemise, põhiliste individuaalsete ja poliitiliste õiguste puudumise ning oma heaolu ja mõnikord ka elu hinnaga vabaduse eest võitlemise kogemus on rikastanud kogu Euroopat. Meie poliitilises perekonnas on see tugevdanud pöördumatut pühendumust inimeste vabadusele ning totalitaarse ja autoritaarse valitsemise kindlat eitamist. Tulenevalt juurdunud ja püsivatest autokraatlikest traditsioonidest või Euroopa standardite moonutamisest endiste kommunistlike parteide järeltulijate poolt ei saanud (ega tohtinud) endistes kommunistlikes riikides tegutsevad erakonnad ka 20 aasta möödudes vähendada oma jõupingutusi demokraatlike väärtuste rakendamiseks ja säilitamiseks.

108. Usume, et tõeline vabadus tähendab autonoomiat ja vastutust, mitte vastutustundetut iseseisvust. Tõeline õiglus ja solidaarsus on võimatu, kui kõik inimesed ei aktsepteeri olulise eeldusena vabadust.

109. Selle kontseptsiooni kohaselt jagavad kõik inimesed vastutust loodud maailma terviklikkuse eest. Seetõttu peavad inimesed, rühmad, kogukonnad, rahvad ja riigid vastutama oma tegude eest kõikide elavate ja tulevaste inimeste ees, kes kõik on loodud maailma ainulaadsed osad.

110. Seetõttu peab Euroopa Rahvapartei oluliseks, et igaühel oleks võimalik oma igapäevaelus teostada võõrandamatuid õigusi, mis kuuluvad kõigile inimestele. See hõlmab nii õigust arendada ja täiel määral kasutada oma andeid ja võimeid kui ka kohustust pakkuda

oma andeid ja võimeid kogukonna teenistusse ning otsida alati võimalust rakendada õigluse ja solidaarsuse põhimõtteid suhetes teiste inimestega.

111. Ametivõimude legitiimsus tuleneb nende kohustusest luua sobivad tingimused iga inimese isiklikuks arenguks nii individuaalselt kui ka kogukondade kontekstis. Seetõttu peab iga avalik-õiguslik ja eraõiguslik asutus, mis tahes tasandil ta ka ei tegutseks, kaitsma üldist huvi ja inimkonna ühist heaolu, pöörates alati eritähelepanu kõige vaesematele ja haavatavamatele.

112. Ühist heaolu ei tohi segi ajada üksikisikute huvide summaga. Need huvid peavad aga alati olema kooskõlas iga inimese õiguste – individuaalsete, kodaniku-, poliitiliste, majanduslike, sotsiaalsete, usuliste, kultuuriliste ja kollektiivsete õiguste – austamisega.

113. Rahvaste õigust enesemääramisele ja oma seaduslike õiguste vabale kasutamisele ei saa kasutada selleks, et keelata mis tahes inimesel tema põhiõiguste teostamine ja kasutamine või et juhtida inimesi vägivallateele.

114. Euroopa Rahvapartei arvates tuleks teiste inimeste vabadust ja võrdõiguslikkust arvestada ka selles, kuidas me omavahel suhtleme, tegutseme ja mõtteid vahetame, eriti avalikes aruteludes, sõltumata teise poole seisukohtadest ja veendumustest, ning selles, kuidas me teistest rühmadest ja nende veendumustest, samuti vähemustest ja institutsioonidest räägime.

115. Meie arvates tuleb austada isiku õigust sõjaväeteenistusest keelduda tema veendumuste tõttu.

Väärikus ja olemuslik võrdõiguslikkus

116. Kõikidel inimestel on võrdsed õigused, sest neil on inimeseks olemisest tulenev ühesugune inimväärikus. Suhetes teistega piirab iga inimese vabadust seega austus teiste inimeste vabaduse ja inimväärikuse vastu, mis tuleneb olemusliku võrdõiguslikkuse

tunnustamisest. Kuigi inimeste anded ja võimed on erinevad, peab igal inimesel olema võimalik vabalt ja võrdõiguslikult saavutada isiklikku arengut sõltumata tema päritolust, soost, vanusest, rassist, seksuaalsest sättumusest, rahvusest, usutunnistusest, veendumustest, sotsiaalsest või tervises seisundist.

Õiglus

117. Õigluse kontseptsioonist tuleneb, et alati peavad olema tagatud tingimused, mis võimaldavad üksikisikutel ja ka nende kogukondadel – olenevalt nende olemusest ja eesmärkidest – teostada oma vabadust. Õiglust iseloomustab see, kui kõigil inimestel on oma kohustused ning kui aktiivselt püüeldakse võimaluste suurema võrdsuse ja vastastikusel austusel põhineva ühiskonnaelu poole. Riigi, tööturu osapoolte ja kodanikuühiskonna kohustus on tagada sotsiaalne õiglus õigusaktide, partnerluse ja kõikidel tasanditel – eraviisilisel, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil – osalemise kaudu.

118. Õigluse üks mõõde hõlmab seaduste täitmist ja erapooletut kohaldamist. Kodanikud peavad olema seaduse ees võrdsed. Kuigi seadused arenevad vastavalt tsivilisatsiooni arengule ja tehnilisele progressile pidevalt edasi, peavad nad alati tagama inimväärikuse ja -õigused ning inimesed ja nende kogukonnad peavad neid vabalt aktsepteerima.

119. Seaduste väljatöötamise aluseks peab olema üldine austus inimeste vaieldamatute põhiõiguste vastu, nagu need on määratletud 1948. aasta inimõiguste üld-deklaratsioonis, 1950. aasta Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, mida on kinnitatud 2009. aasta Lissaboni lepingus.

120. Õiglus ei tohi olla meelevaldne ega võrdsustatud enamuse diktatuuriga. See tähendab, et austada tuleb vähemust, kelle õiguste vaba teostamist enamus ei tohi keelata, ning et loobuda tuleb selliste meetmete ja poliitika kehtestamisest, mis ei ole kooskõlas põhiliste inimõigustega.

Solidaarsus

121. Õiglus ja solidaarsus on omavahel lahutamatult seotud. Kuna kõik, mis juhtub ühe inimesega, avaldab mõju ka teistele, tähendab solidaarsus teadlikkust inimeste vastastikusest sõltuvusest ja omavahelisest seotusest. Solidaarsus tähendab ka praktilist tegevust, jagamist, tõhusat abi ning üksikisikute ja nende kogukondadega seotud õigusi ja kohustusi.

122. Solidaarsus on ühine vastutus: tugevad peaksid aitama abivajajaid, kes omakorda peavad püüdma parandada oma olukorda vastavalt oma võimetele.

123. Kinnitades inimkonna ühtsust ajas ja ruumis, leiame, et lisaks horisontaalsele solidaarsusele kõigi põlvkondade ja eri paikades elavate inimeste vahel on ka vertikaalne solidaarsus, mis kätkeb tulevaste põlvkondade õiguspärase huvide arvestamist ja hõlmab austust loodud maailma vastu.

124. Solidaarsus algab kodust ja perekonnast ning on hädavajalik kogukondade, rahvaste ja ELi kui terviku ühiseks heaoluks. Subsidiarsuse põhimõte eeldab, et solidaarsus on alati tasakaalustatud individuaalse vastutuse ja eneseteostusega. Globaliseerumise ajastul väljendub solidaarsuses ja ahnusest loobumises ülemaailmse ühise heaolu tunnustamine. ELi liikmesriikide omavaheline seotus ja ühine poliitiline saatus nõuavad Euroopa solidaarsust. Euroopa liikmesriikide institutsionaliseeritud solidaarsus peaks siiski tähendama seda, et liikmesriigid täidavad oma õiguslikke kohustusi.

Planeedi ja loodud maailma terviklikkuse austamine

125. Me oleme vastu Maa mõtlematule ja ebaõiglasele ekspluateerimisele, mille puhul ei arvestata looduse enesetaastamise piiratud potentsiaali. Meie arusaam inimesest eeldab Maa vastutustundlikku haldamist, et rahuldada kõikide põhjendatud vajadusi ning parandada kõigi elutingimusi ja -kvaliteeti, ühtlasi tagades jätkusuutliku arengu, et kaitsta tulevaste põlvkondade õigustatud huve. See tähendab, et me peame ettevaatuspõhimõtte kohaselt hoiduma poliitikast ja tegevusest, mille tulevasi tagajärgi me ei saa ette näha. Me pooldame

uue tehnoloogia arendamist, teadustegevust ja innovatsiooni, sest need on jätkusuutliku arengu võti. ELil peab selles valdkonnas olema juhtiv roll.

126. Seepärast peaksime täies ulatuses täitma oma isiklikust, riiklikust ja Euroopa tasandi vastutusest tulenevaid kohustusi kliimamuutuste probleemiga tegelemisel ning tegema kõikidel tasanditel tööd, et kliimamuutusi leevendada ja nende tagajärgedega kohaneda.

127. Heade elutingimuste eelduseks on kõrged keskkonna- ja sotsiaalsed standardid. Me usume, et inimesed suudavad ise teha mõistlikke otsuseid. Õigusaktid peaksid looma sobiva raamistiku teadliku ja põhjendatud otsuse tegemiseks.

Subsidiaarsus ja mitmekesisus

128. Leiame, et demokraatia on inimeste kui kodanike elu ja eduka ühiskonna jaoks eluliselt vajalik eeltingimus. Demokraatia põhineb alati õigusriigil, võimude lahususel ja vabadel valimistel. Kodanike osalemine avalikus elus ja kõiki inimesi puudutavate otsuste tegemisel on demokraatia oluline osa. Me peame kodanike osalemist kõikidel tasanditel hädavajalikuks vahendiks, mis võimaldab saavutada tõelise demokraatia.

129. Subsidiaarsuse põhimõte tähendab seda, et võimu tuleb teostada sellel tasandil, kus see on kõige tulemuslikum ja kodanikule kõige lähemal, tingimusel et sellel tasandil on võimalik võimu tulemuslikult teostada. Poliitika, meetmed ja õigusraamistikud, mis on kõige tulemuslikumad Euroopa tasandil, tuleks anda Euroopa Liidu pädevusse, samas kui ülesandeid, mida saab asjakohaselt täita madalamal tasandil, ei tohi kõrgemale tasandile viia. Kõik ELi valitsemistasandid peavad nende ülesannete täitmisel tegema läbipaistvat koostööd.

130. Subsidiaarsuse põhimõttest tulenevad piirangud aitavad kaasa ka võimude lahususe tagamisele ja takistavad võimu koondumist. Meie eesmärk on tugev, alt üles suunaga süsteem, mis algab võimestatud üksikisikutest ja peredest ning nende organisatsioonidest, ulatudes kohalike kogukondade, linnade, piirkondade ja liikmesriikide kaudu Euroopa Liidu tasandini.

131. Kui valitsused rikuvad põhilisi inimõigusi, on riikide rahvusvahelisel kogukonnal kohustus võtta kaitsemeetmeid aluslepingute, konventsioonide, kokkulepete ja muude dokumentide alusel, koguni vormistades ametlikult kohustuse sekkuda, mille puhul rikkumiste lõpetamiseks kasutatakse järk-järgult üha karmimaid, kuid proportsionaalseid vahendeid rangelt rahvusvahelise, demokraatliku kontrolli all.

132. Riikide suveräänsuse mõte on võimaldada neil tagada ühine heaolu, oma rahva hüvang ja areng, samuti kehtestada inimväärikust austav rahvusvaheline õiguskord ning seda kaitsta. Samas tähendab see ka seda, et riigid peavad jagama oma suveräänsust riigiülestes ja rahvusvahelistes organisatsioonides juhtudel, kui nad ei suuda üksi võtta tõhusaid meetmeid; riigid peaksid ühendama oma suutlikkuse rahvusvaheliste ja ülemaailmsete partnerlussuhete ning konventsioonide kaudu.

Meie kujutlus ühiskonnast

133. Nii poliitiline kord kui ka majandus-, sotsiaal- ja kultuurivaldkond peaksid rajanema meie väärtustel.

134. Majandusareng, mis põhineb iga inimese panusel, ei saa edendada heaolu ega rahu, kui majandusarengu vilju ei jagata eesmärgiga parandada kõikide inimeste elutingimusi ja soodustada nende isiklikku arengut. Just seetõttu pooldame sotsiaalset turumajandust ning peame toetama ja arendama solidaarsuse ja vastutuse jätkusuutlikke süsteeme.

135. Tuleb säilitada valvsus ohu suhtes, et majandusliku võimu kuritarvitamine toob kaasa vabaduse piiramise, ebavõrdsuse või ebaõigluse. Seepärast on oluline kaitsta turujõududevahelist konkurentsi ning edendada solidaarsust ja sotsiaalset õiglust.

136. Lisaks vertikaalsele subsidiaarsusele poliitilises süsteemis väljendub subsidiaarsus ühiskonnas ka horisontaalselt, kuid seda tingimusel, et ühiskond saab vabaduse põhimõttel kujuneda. Seetõttu peavad avaliku võimu kandjad austama inimõigusi ja põhivabadusi ning

tunnustama ja toetama ühiskonnarühmade suhtelist autonoomiat, asendamata eraalgatust, välja arvatud juhtudel, kui eraalgatus on nõrk või puudub. Sellest lähtuvalt peab Euroopa Rahvapartei oluliseks elujõulise kodanikuühiskonna kujunemist vabaühenduste tegevuse ja liitude loomise kaudu. Usume ka, et EL peaks edendama otsesuhteid tootja- ja tarbijaliitude, ametiühingute, majanduskodade ning muude sotsiaal-majanduslike ja ühiskondlike üksuste ühendustega.

Sotsiaalne turumajandus

137. Sotsiaalne turumajandus kui kontseptsioon arendati välja Euroopa jaoks raskeimal ajal, 1930. ja 1940. aastatel, vastuabinõuna kriisile, totalitarismile ja sõjale. See tugines ka arusaamadele ja poliitikale, mis töötati välja ühiskondlike organisatsioonide ja kirikute poolt 19. sajandil ning järgmise sajandi esimestel aastakümnetel. Sotsiaalne turumajandus on ennekõike sügavalt poliitiline kontseptsioon, mis kaitseb inimeste vabadust turu säilitamise ja arendamise kaudu. Kõige selgemalt väljendus see kristlike demokraatide poliitikas sõjajärgse Euroopa esimestel kümnenditel ning see on meie poliitilise perekonna üks aluspõhimõtteid. Sotsiaalne turumajandus kujutab endast majanduslikku ja sotsiaalset korda, mille aluseks on lepingud ning milles isiklik vabadus, õigus eraomandile ja vaba turukonkurents on tasakaalustatud sotsiaalsete õiguste, avalike huvide ja jätkusuutliku arenguga. Meie poliitiline perekond peab uuesti olulisele kohale tõstma töö- ja ettevõtluseetika, mis võimaldab kõigil endale ise elatist teenida. Euroopa Rahvapartei pooldab tugevat sotsiaaldialoogi ja tunnustab tööturu osapoolte olulist rolli.

138. Meie ühiskonna nõrgimad liikmed väärivad solidaarsust, kuni nad ise toime ei tule. Samas ei tohiks see poliitika kunagi minna vastuollu konkurentsituru tingimustes kehtiva isikliku vastutuse aluspõhimõttega. Nüüd, mil me oleme elanud üle tõsise ülemaailmse finants- ja majanduskriisi ning mil maailma riigid on majanduslikult veelgi tihedamalt üksteisega seotud, peab sotsiaalse turumajanduse põhimõtete edendamine ja tugevdamine Euroopa ja ülemaailmsel tasandil olema meie esmatähtis eesmärk. Turud peavad toimima võimalikult vabalt ning vaba konkurentsi ja vabakaubanduse vastu suunatud ebaausatest tavadest ja proteksionistlikest meetmetest tuleb lahti saada.

139. Nii Euroopas kui ka mujal maailmas peab sotsiaalse turumajanduse aluseks olema keskkonnasäästlikkuse põhimõte. See tähendab veelgi suuremat tähelepanu taastuvatele energiaallikatele, jätkusuutmatu energiatootmise järkjärgulisele lõpetamisele, energiatõhususele, bioloogilise mitmekesisuse säilitamisele ning loodusvarade (vee, õhu ja maa) säilitamisele ja taastamisele. See tähendab ka, et majanduskasv peaks toetama neid tegureid, mis parandavad kodanike elukvaliteeti.

Religioon ja poliitika

140. Meie, Euroopa Rahvapartei liikmed, kinnitame veel kord seost, mis eksisteerib ühelt poolt evangeeliumist ja kristlikust kultuuripärandist tulenevate kristlike väärtuste ning teiselt poolt vabaduse, kõigi inimeste olemusliku võrdõiguslikkuse, sotsiaalse õigluse ja solidaarsuse demokraatlike ideaalide vahel. Sellele vaatamata rõhutame kiriku ja riigi eraldatust, vajadust eristada kiriku ja riigi rolli ühiskonnas ning vajadust teha vahet religioonil ja poliitikal. Evangeelium pole poliitiline platvorm. Ülaltoodud eristamine ei tohiks siiski kunagi õigustada kirikute väljajätmist avalikust sfäärist ega devalveerida vajadust poliitilise ja usulise valdkonna vahelise pideva dialoogi ja koostoime järele. Seda dialoogi tuleks tugevdada. Euroopa Rahvaparteil on hea meel Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 17 üle ning ta peab seda vajalikuks vahendiks, mis võimaldab näiteks tegeleda maailmas kristlaste ja teiste usurühmituste tagakiusamise küsimusega. Usuvabadus, sealhulgas õigus pöörduda teise usku või olla ateist, on samaväärne teiste põhiliste inimõigustega.

141. Tunnistades meie tsivilisatsiooni Kreeka-Rooma ja juudi-kristlikke juuri ning valgustusajastut kui meie inspiratsiooniallikaid, soovime sisuliselt positsioneerida end kindla konfessiooniga mitteseotud väärtuste parteina. See kehtib nii nende kohta, kes usuvad Jumalat kui tõe, õigluse, headuse ja ilu allikat ning seda, et inimkond on kutsutud aitama kaasa Jumala loome- ja vabadustööle, kui ka nende kohta, kes seda usku ei jaga, kuid kes austavad samu universaalseid väärtusi, mis tulenevad teistest allikatest.

142. Kui Euroopa Rahvapartei loobub oma väärtustest, unustab nad või eirab või lahjendab neid, siis pole ta enam muud kui võimu vahend, millel pole hinge ega tulevikku, ning tema sõnum, mis põhineb iga inimese ja ühiskonnaelu terviklikkuse ja mitmetahulisuse tunnistamisel, kaotab oma universaalse ja algupärase laadi.

II osa. Uued katsumused meie ühiskonnas

201. Euroopa projekt, mille elluviimisel Euroopa Rahvapartei liikmetest erakonnad on olnud teerajajad ja liikumapanev jõud, ei ole veel valmis. Sõjajärgne Euroopa on uuesti üles ehitatud, sõda on muutunud kaugeks ohuks, totalitarismi suundumusele on antud tagurpidikäik; Euroopa manner on peaaegu üleni ühendatud ning muutunud rahumeelsemaks ja jõukamaks kui kunagi varem. Kuid rahuloluks pole põhjust.

202. 21. sajand ei paku üksnes erakordseid uusi võimalusi, vaid toob kaasa ka katsumusi ja ohte. Globaliseerumine nõuab igakülgset vastust, kuid see peab olema kogu Euroopa tugev ja ühtne vastus. Seoses jõuvahekordade tohutute muutustega majanduses ja geopoliitikas on vaja uusi ühiseid jõupingutusi, et saavutada innovatsioon ja pädevus, mis põhinevad väärtustel ning pikaajalistel eesmärkidel ja strateegiatel. Demograafiliste muutuste, kliimamuutuste, toiduainetega kindlustatusega seotud ohtude, bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja kasvava ressursinappuse tõttu on kaugeleulatuvad muutused vältimatud.

203. Usume, et viimastel aastakümnetel kogu maailmas toimunud muutused on veel kord kinnitanud Euroopa sotsiaalse mudeli aluspõhimõtete õigsust ning vajadust seda mudelit edasi arendada, et säilitada konkurentsivõime.

Ülemaailmsed katsumused

204. Olles ületanud totalitarismi ning loonud Euroopas tingimused leppimiseks ja sõdade vältimiseks, seisame silmitsi jõuvahekordade tohutute muutustega kogu maailmas ja uue üleilmse keskkonna kujunemisega. Lisanduvad veel kaugeleulatuvad demograafilised ja majanduslikud muutused. Peale selle vähendavad kultuurilised ja rahalised piirangud Euroopa valmisolekut võtta endale suuremaid geopoliitilisi kohustusi. Külma sõja lõpp ning edukas võitlus vaesuse ja mahajäämusega paljudes riikides loovad uusi võimalusi rahumeelseks rahvusvaheliseks koostööks ja ülemaailmse juhtimise tugevdamiseks. Teisalt kujutavad piirkondades valitsevad ebakindlad tingimused, läbikukkumisohtus riigid, jaht loodusvaradele, lahendamata territoriaalsed vaidlused, terrorism ning riiklike ja mitteriiklike

osaliste kätes olevad uued ja vanad massihävitusrelvad endast järjest suuremat ohtu. Selles uues poliitilises keskkonnas peab Euroopa teadma, et võib kergesti kaotada oma senise märkimisväärse mõju maailmaküsimustele, arvestades ka Ameerika Ühendriikide kui tähtsaima liitlase tähelepanu pöördumist teistele maailmajagudele. Need võimalused ja ohud välis- ja rahvusvahelise poliitika valdkonnas nõuavad liidult kaugelevaatavat, kindlameelset, tugevat ja loovat reageerimist. Samuti annavad nad järjekordse põhjuse Euroopa enda lõimimise jätkamiseks ja tõhustamiseks.

205. Globaliseerumine ja infoühiskond suurendavad riikide ja majanduspiirkondade sõltuvust ja nakatumisriske ning võivad seetõttu kaasa tuua negatiivsed majanduslikud muutused märksa lühema ajaga kui minevikus. Globaliseerumine ja kasvav omavaheline seotus on tekitanud ka Euroopa majanduse jaoks nii otseseid ohte kui ka suurepäraseid võimalusi. Suurenev ostujõud paljudes maailma osades ja maailmakaubanduse laienemine on andnud uusi võimalusi Euroopa kaupade ja teenuste ekspordiks ning samal ajal on ülemaailmne tööjaotus vähendanud paljude põhitoodete kulusid Euroopa tarbijate jaoks. On loodud miljoneid uusi töökohti. Teisalt on seesama uus tööjaotus kaotanud meie kontinendil väga palju töökohti. Lisaks on Euroopa ülemaailmne konkurentsivõime sattunud enneolematu löögi alla, arvestades eriti meie demograafilist struktuuri, hariduse omandamise ning teadus- ja arendustegevuse elluviimise viise ning vähest geograafilist liikuvust. Peale selle on saanud täiesti selgeks, et meie praegune laenuudel põhineva ülekulutamise tava nii avalikus kui ka erasektoris ei ole jätkusuutlik mitte ainult tulevasi põlvkondi silmas pidades, vaid ka lühiajalises perspektiivis. Euro loomine on kahtlemata hoogustanud euroala riikide majandust, mistõttu ühisraha kasutamine on pöördumatu või siis tagasipööratav üksnes dramaatiliste ja kontrollimatute tagajärgede hinnaga. Kodanike ja poliitikute jaoks on keskne küsimus see, kas oleme valmis kandma ühisraha olemasolu kõiki majanduslikke, rahalisi ja institutsionaalseid tagajärgi. Seetõttu seisab Euroopa Rahvapartei ees kolmekordne ülesanne: esiteks põhjalikult ja laiaulatuslikult reformida ja nüüdisajastada majandust, et kohaneda ülemaailmse konkurentsi nõudmistega, teiseks tasakaalustada avaliku ja erasektori tulud kuludega, põhjustamata majanduslangust ega massilist tööpuudust, ning kolmandaks algatada ühisraha säilitamiseks olulisi institutsionaalseid reforme.

Neid katsumusi arvestades nõuab Euroopa projekti päästmine pikaajaliste sihtide seadmist ja eriteadmisi.

206. Tööstusrevolutsioon, rahvaarvu suurenemine, tehnoloogiline suutlikkus ning eelkõige tootmise ja tarbimise tohutu kasv põrkuvad piiridele, mis tulenevad Maa taastootmis- ja talumisvõimest, ning on neid piire juba mitmel juhul ületanud. Tasakaalu taastamine ei ole rohkem ega vähem kui inimkonna ellujäämise küsimus ning praeguste ja tulevaste põlvkondade üks tähtsamaid ülesandeid. Peale selle tunnetab meie riikide majandus juba piiranguid, mis on tingitud loodusvarade peatsest nappusest, eriti energiavaldkonnas. Meie tootmis- ja tarbimisharjumuste drastiline muutmine on vältimatu ning globaalset soojenemist arvestades kiireloomuline.

Teisest küljest võivad olemasolevad tehnoloogilised lahendused ja uute tehnoloogiliste lahenduste väljatöötamine luua alternatiive majanduse ja elustiili jätkusuutmatutele suundumustele ning lisaks sellele pakkuda uusi paljulubavaid muutuste, innovatsiooni, tööhõive ja majanduskasvu võimalusi. Meie riikide majanduse keskkonnahoidlikumaks muutmine annab võimaluse – riiklikul, piirkondlikul ja ülemaailmsel tasandil – arendada uut laadi ettevõtlust ning leida julgeid lahendusi loodusvarade nappusele. See võib tuua uusi tuluallikaid nii nüüdisaegsetele kui ka vähem arenenud ühiskondadele. Kolmas kõikehõlmav ülesanne on samal ajal luua Euroopa koostöö jaoks hädavajalik uus alus: keskkonnaprobleemid nõuavad lahendusi, mis ületavad riigipiire. Enamik neist eeldab terviklikku lähenemisviisi, s.t Euroopa eesmärkide ja huvide kaitsmine on tulemuslik vaid siis, kui seda toetavad jõuline, ühtne ja kaugelevaatav poliitika ja tegevus.

Ühiskond ja kultuur

207. Kultuur, ratsionaalsus, progress, teadmised ja humanism on Euroopas alati tähtsal kohal olnud.

Euroopa Rahvapartei usub, et globaliseerumisele vaatamata on olemas eristuv ühine Euroopa kultuur. Seepärast pooldame sellise ühiskonnastruktuuri tugevdamist, kus on ruumi peredele, kohalikele kogukondadele, kodanikuühendustele, piirkondadele ja riikidele. Me väärtustame kõrgelt kodanike isiklikku vastutust ning tasakaalu äriliste ja mittetulunduslike

algatuste (sealhulgas kultuuritegevuste) vahel ning tasustatava ja vabatahtliku tegevuse vahel. Avalik poliitika peaks seda toetama.

208. Dünaamilise liidu hädavajaliku eeltingimusena Euroopa identiteedi tugeva tunnetuse edendamisel tuleb lähtuda meie mandri sotsiaalsest, kultuurilisest ja vaimsest mitmekesisusest. Sellesse mitmekesisusse annavad judaismi ja kristluse kõrval oma panuse ka teised usundid, näiteks islam.

209. Samal ajal tuleb meil kaitsta ja edendada ka ametlikke kohalikke ja piirkondlikke keeli ning õigust emakeelsele haridusele sobivas hulgas koolides, aga ka mitmekeelset haridust, mis võimaldab Euroopa kodanikel üksteisega hõlpsalt suhelda.

210. Me näeme tungivat vajadust kaitsta ja edendada väärtusi, mis on eraldiseisvad puhtalt kaubanduslikest huvidest, arendada kultuuri nüüdisaegseid väljendusvorme meedia, sealhulgas uue meedia valdkonnas, arhitektuuris ja ruumiplaneerimises, kunstis ja kirjanduses, ning säilitada meie kultuuripärandit ja rikastada seda kultuurivahetuse ja liikuvuse edendamise kaudu.

Perekond ja demograafia

211. Nagu on sätestatud inimõiguste ülddeklaratsiooni artiklis 16, on perekond ühiskonna loomulik ja põhiline üksus ning tal on õigus saada ühiskonnalt ja riigilt kaitset. Perekond on asendamatu põhilise institutsioonina, kus hinnatakse ja sisendatakse armastust, headust, kaastunnet ja inimlikku solidaarsust, seeläbi ühendades eri põlvkonnad. See on koht, kus vanemad ja lapsed võtavad vastutuse ning on üksteisega solidaarsed. Tugevad perekonnad on ka parema demograafilise arengu eeltingimus.

212. Me teame, et meie ühiskonnas on vaja leida uus tasakaal ühelt poolt tasustatava kutsetöö ja teiselt poolt põlvkondade solidaarsust tugevdava perehoolduse vahel. Samal ajal tuleneb meie demograafilistest probleemidest vajadus käia kauem tööl ning leida rohkem laste hooldamise ja neile hariduse andmise võimalusi, sh päevakeskuste ja muude

sotsiaalteenuste vormis, aga ka sellise töökorralduse abil, mis võtab arvesse era- ja tööelu ühitamist. Me rõhutame vajadust tunnustada sotsiaalpoliitika raames vanemate tööd hariduse andmisel. Leiame, et eelarvepoliitikaga tuleks toetada perekondi ja põlvkondadevahelist solidaarsust.

213. Euroopa Rahvapartei keeldub pidamast raseduse katkestamist pereplaneerimise meetodiks. Me pooldame toetusprogramme ja -algatusi, mis aitavad vanematel ja perekondadel rõõmustada iga lapse sünni üle, eriti raskuste või ettenägematu raseduse korral. Vanematele, kes otsustavad saada puudega lapse, ei tohiks avaldada ühiskondlikku survet.

214. Tõsiasi, et tänu tehnoloogia ja meditsiini arengule ning tervislikumatele eluviisidele eurooplaste eeldatav eluiga kasvab, on iseenesest positiivne saavutus. Samas on sellel pensioni- ja tervisekindlustussüsteemidele oma tagajärjed, millega tuleb tegeleda. Töötava elanikkonna ja pensionäride suhe muutub paratamatult aina jätkusuutmatumaks. Kuna suurema tootlikkusega on seda arengut võimalik vaid osaliselt kompenseerida, peab töөлkäimise keskmine kogupikkus inimese eluea jooksul kasvama. Üha rohkem on vaja edendada tervislikumat eluviisi ja ennetavaid tervishoiuteenuseid. Kui inimesed püsivad kauem terved ja aktiivsed, on sellel positiivne mõju tootlikkusele ning konkurentsivõimele. Samal ajal peab Euroopa investeerima rohkem haridusse ja koolitusse, sealhulgas keeleõppe, tööjõu liikuvuse ja noorte ettevõtluse valdkondades.

Haridus ja noored

215. Haridus ja teadmised on Euroopas üliolulised, kuid neid ei ole veel täielikult realiseeritud. Viimastel aastatel on Euroopal olnud ülesanne ehitada üles teadmispõhine majandus ja ühiskond. Konkurentsivõime ja teadusliku potentsiaali eesmärkide saavutamist ohustavad ajude äravoolu suundumused ning finantskriisid. Samas on haridus nurgakivi, mis aitab inimesel saada edukaks ja arenevaks professionaaliks.

216. Leiame, et haridus ja koolitus on muutunud elustiiliks ja ressursiks, mistõttu Euroopa sõltub neist rohkem kui eales varem. Kiiresti muutuv maailmas on noortel eriline vastutus Euroopa tuleviku kujundamise eest. Väga tähtis on anda neile hariduse kaudu hea algus.

Sisseränne ja lõimimine

217. Liikuvus ELis ja sisseränne väljastpoolt Euroopat on reaalsus. Need nähtused on Euroopat sajandite vältel rikastanud. Euroopa majandus on huvitatud hea kvalifikatsiooniga töötajate ligivõtmisest kogu maailmast, kuid sisserännet ei tohiks propageerida ainsa vastusena demograafilistele probleemidele. Tuleb vältida ajude äravoolu. Liikmesriikide tööturule juurdepääsu käsitlevate otsuste vastuvõtmise pädevus on liikmesriikidel endil. Peale selle tuleb alati tagada varjupaik neile, keda kodumaal taga kiusatakse. Sisserändajaid ja pagulasi tuleb kohelda inimõiguste austamise põhimõtte järgi.

218. Meie arvates on hädavajalik arutada ka vähese lõimumise ja ebaseadusliku sisserände tõttu tekkinud probleeme, eriti seoses sisserändajate „paralleelsete ühiskondadega“, kus eiratakse meie riikide põhiseadustes sätestatud põhiväärtusi, nagu individuaalsed vabadused ning meeste ja naiste võrdõiguslikkus seaduse ees. Inimõigused, vabadus ja sallivus peavad olema au sees Euroopa kõikides kultuuri- ja usukogukondades. Euroopa Liidus ei tohiks olla kohta sektantlikele kohtusüsteemidele.

219. Sisserändajad peaksid oskama või õppima vastuvõtva riigi keelt, õppima tundma oma uue keskkonna ajalugu ja eripärasid, täitma vastuvõtva riigi seadusi, austama selle kultuuripärandit ja alusväärtusi ning teostama oma kohalikus kogukonnas ja ühiskonnas kodanikuõigusi ja täitma kodanikukohust. See on eelkõige vajalik selleks, et kõigil sisserändajatel oleks võimalik kasutada kõiki oma õigusi. Teisest küljest on Euroopa Rahvapartei vastu sisserändajate igasugusele diskrimineerimisele. Inimestel on õigus järgida oma usulisi ja kultuurilisi tavasid, tingimusel et nad täidavad ka seadust. Tegeleda tuleks etniliste rühmade getode tekkimise probleemiga. Ühiskonda lõimumise üks oluline eeldus on võimalus teha tööd. Tuleks edendada sisserändajate ja nende perekondade ning vastuvõtva riigi teiste kodanike vahelise suhtlemise ja koostöö võimalusi.

220. Kõik ELi liikmesriigid on nõustunud eesmärgiga töötada välja ühine varjupaigapoliitika. Ühine poliitika peab aga tuginema olemasolevatele ELi varjupaigapoliitika valdkonnas sätestatud eeskirjadele. See poliitika peaks nägema ette ka solidaarsuse liikmesriikidega, kelle riiklikele varjupaigasüsteemidele avaldatakse erilist ja ebaproportsionaalselt suurt survet, eelkõige nende geograafilise asukoha või demograafilise olukorra tõttu. Sõdade või inimtegevusest tingitud katastroofide ja loodusõnnetuste korral peaksid EL ja selle liikmesriigid hõlbustama rahvusvahelist kaitset vajavate inimeste vastuvõtmist ELis. Me peame soodustama nende inimeste tagasipöördumist, kui kohapealsed tingimused seda võimaldavad.

Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus

221. Üks Euroopa Liidu tunnusjooni on sotsiaalne, territoriaalne ja majanduslik ühtekuuluvus. See tähendab solidaarsuspõhimõtte väljendumist tegelikus elus ja veendumust, et sotsiaalne rahu ei ole jätkusuutlik, kui lõhed on liiga suured või püsivad. Ühtekuuluvuse edendamise sisuks on riikidevaheliste erinevuste vähendamine, piiriülese ja territoriaalse koostöö ning riikide piirkondade vahelise koostöö tõhustamine, samuti ühiskonnasiseste klassivahede ning rahvusliku päritolu või eaga seotud erinevuste vähendamine. Seda protsessi raskendab tänapäeval märkimisväärselt ebavõrdsuse ja vaesuse suurenemine, mis sageli kaasneb kasvava tööpuudusega, eriti noorte hulgas.

222. Nüüd on peamiselt riikide tasandil ülesanne tagada, et ei tekiks uut alamklassi. Meie ühiskonna sotsiaalset ühtekuuluvust ohustab kõige enam see, kui ühte piirkonda koonduvad tööpuuduse ja madala haridustaseme probleemid koos sisserändajate kogukonnaga; see viib sageli elukeskkonna vaesumise, radikaliseerumise, narkosõltuvuse, vägivalda ja kuritegevuseni. Lisaks vajavad valitsuste ja sotsiaalpartnerite suuremat tähelepanu sellised nähtused nagu töötavate inimeste ja vanemaealiste inimeste vaesus. Kuigi peamised vastutajad on riikide valitsused ja kohalikud omavalitsused, keda abistavad kodanikuühendused ja eneseabiliikumised, saab EL olla abiks nende probleemide lahendamisel, luues tööhõiveks ja majanduskasvuks vajalikke tingimusi ning kasutades oma koordineerimispädevust kuritegevuse ja uimastivastase võitluse valdkonnas.

223. Majandusliku ja sotsiaalse mõõtme kõrval on ühtekuuluvuse kolmas mõõde territoriaalne. Territoriaalne ühtekuuluvus toetab riikide ja piirkondade konkurentsivõime suurendamist.

224. Euroopa Rahvapartei kavatseb pöörata rohkem tähelepanu ka koolidest väljalangemise probleemile ja nooremate põlvkondade madalale haridustasemele. Siin on ELil oluline liikmesriike abistav roll; näiteks peaks EL toetama hariduse, liikuvuse ja elukestva õppe programme.

225. Euroopa Rahvapartei kinnitab veel kord oma kavatsust teha jõupingutusi, et edendada hariduse omandamise inimõigust ja vanemate vaba valikut haridusotsuste tegemisel.

Eetilise arutelu süvendamine

226. Tehnoloogia mängib üha suuremat rolli, eriti inimese elu alguses ja lõpus. Meie otsuste moraalsed tagajärjed lisavad meie poliitilistele, ühiskondlikele ja individuaalsetele valikutele uusi mõõtmeid. Samal ajal nõuavad uued vahendid, mis võimaldavad mõõta meie käitumise ja otsuste tagajärgi tulevastele põlvkondadele, et me kaaluksime senisest enam nii praeguseid kui ka tulevasi tagajärgi.

227. Euroopa Rahvapartei kinnitab oma positsiooni inimese, inimelu ja loodud maailma kohta, mida on kirjeldatud meie 1992. aasta Ateena põhiprogrammis ning meie 2001. aasta Berliini deklaratsioonis „Väärtuste liit“. Neis dokumentides ei ole siiski mainitud kõiki tehnoloogilise arengu ja eetiliste probleemide valdkondi. Seepärast tuleb nendes dokumentides esitatud põhimõtete alusel uusi tehnoloogiaid jätkuvalt hinnata. Peame jätkama süstemaatilist eetilist arutelu seoses tehniliste uuendustega neis valdkondades. EL ei tohiks eraldada vahendeid tehnoloogia jaoks, mis on selgelt vastuolus eespool nimetatud dokumentides esitatud väärtustega, ja teistes tundlikes valdkondades peaks ELi rahastamisega kaasnema asjakohaste eetiliste aspektide uurimine.

228. Inimelu tuleks kaitsta selle algusest kuni loomuliku lõpuni. Geneetiline sekkumine inimelu alguses peaks piirduma haiguste ravimiseks vajalikuga. Kunstlik loomine ja inimloodete valimine uurimistöö või turustamise eesmärgil peaks olema keelatud kogu liidus. Ka raseduse katkestamise ja eutanaasia reklaamimine peaks olema keelatud.

Erakondade roll

229. Erakonnad on esindusdemokraatias asendamatud institutsioonid. Neil on määrav roll inimeste üldiste, individuaalsete ja eristuvate huvide esindamisel, valitsusasutustelt aru pärimisel, inimeste kaasamisel poliitilisse protsessi ja demokraatlike ideaalide edendamisel. Seetõttu peaksid erakonnad oma kõigis valimisnimekirjades ja erakonnasisestes organites edendama naiste ja meeste võrdõiguslikkust, samuti mitmekesisust. Riikide ja Euroopa tasandi erakonnad peavad olema korraldatud ja toimima kooskõlas sisedemokraatia reeglitega. Lisaks peavad nad jääma valvsaks ideoloogiate ja rühmituste suhtes, mille eesmärk on hävitada Euroopas saavutatud rahumeelse poliitilise koostöö ja demokraatia pärand.

230. Erakondadel on võtmeroll kodanike ja valitsuste ühendamisel. Esindusdemokraatia loob silla kodanike ja valitsuste vahele. Ka Euroopa tasandil on erakonnad hädavajalikud selleks, et tuua Euroopa Liit ja selle kodanikud üksteisele lähemale ning siduda Euroopa tasandi otsustusprotsess kodanike osalusega rohujuuretasandil. Vabatahtlike sissemaksete ja liidu rahastamise toel peaksid Euroopa tasandi erakondadel olema vahendid sõltumatute mõttekodade kaudu uurimistöö tegemiseks, Euroopa valimiskampaaniate läbiviimiseks ja meediale juurdepääsu saamiseks.

231. Euroopa tasandil tehtavate otsuste kasvavat tähtsust arvestades tuleks kontrollida ja suurendada Euroopa otsustajate ja parlamendiliikmete ausameelsust, läbipaistvust ja sõltumatust. Rahalised sissemaksed peaksid alati olema läbipaistvad.

232. Euroopa Rahvapartei ise kavatses osaleda pidevas protsessis, mille eesmärk on võita ja suurendada kodanike usaldust dialoogi, kohaloleku, läbipaistvuse ja aruandekohusluse

kaudu. Euroopa Rahvapartei on seadnud eesmärgi saavutada tihedam lõimumine oma liikmeteks olevate erakondadega, lähtudes subsidiaarsuse põhimõttest, ja realiseerida liidu institutsionaalse otsustusprotsessi täielik potentsiaal. Pidades silmas Euroopa naabruses toimuvaid muutusi, peaks Euroopa Rahvapartei samal ajal jätkama naaberriikides nende poliitiliste jõudude tugevdamist, kes jagavad tema põhiväärtusi.

233. Euroopa Rahvapartei edendab ja toetab oma parlamendirühmade tegevust kõikides Euroopa organisatsioonides, Euroopa Liidus, Euroopa Nõukogus, OSCEs ja NATOs.

Rahvusvähemuste kaitse

234. Põlised ja traditsioonilised rahvusvähemused on rühmad, kes on samas piirkonnas elanud põlvkondade kaupa, samas kui riigipiirid on vahepeal nihkunud. Rahvusriigid peavad austama ja toetama nende õigusi ja püüdlusi säilitada oma kultuuritraditsioone ja rääkida oma keelt, kuid vähemused ise peavad austama oma riigi põhiseaduslikku korda. Euroopa Liit, tuginedes nii vähemuste kui ka riikide valitsuste selgetele kohustustele lahendada probleemid koostöö vaimus, peaks aitama leida vastust sellele keerukale küsimusele, mis on Euroopa ajaloos sageli olnud konfliktide põhjus.

235. Leiame, et Euroopa Liit võib järk-järgult välja töötada õiguslikult siduvad ühised standardid ja normid vähemuste hulka kuuluvate isikute ja kogukondade kaitseks ning soodustada vähemustesse kuuluvate isikute ja rühmade kaitseks rakendatavaid positiivseid meetmeid ja poliitilisi vahendeid. Põliste ja traditsiooniliste rahvusvähemuste kaitseks rakendatava konkreetse ja tõhusa ELi strateegia alus on parimate tavade jagamise põhimõte.

Regioonide tähtsus

236. Euroopa Rahvapartei väärtustab tööd, mida teeb Regioonide Komitee kui piirkondade ja linnade huve kaitsev poliitiline kogu ja Euroopa Liidu institutsionaalne organ. Lissaboni leping on suurendanud piirkondade ja kohalike omavalitsuste tähtsust Euroopa Liidus ning tugevdanud Regioonide Komitee institutsioonilist rolli kogu õigusloomeprotsessis. Euroopa

Rahvapartei pooldab ja toetab piirkondade tugevat positsiooni, kuna piirkondadel on Euroopa Liidus võtmeroll ELi demokraatia defitsiidi vähendamise tungiva vajaduse rahuldamisel. Neil on ka oluline majanduslik, kultuuriline ja sotsiaalne roll, mis mõnikord ületab vastavate liikmesriikide piire. Meie arvates toetab piirkondade ja kohalike omavalitsuste tugevdamine ning nende vahel paljudes valdkondades tehtav koostöö Euroopa lõimimise protsessi.

Vabadus internetiajastul

237. Viimasel ajal info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas toimunud areng, eriti sotsiaalmeedia levik internetis, on hakanud meie elu ja ühiskonda enneolematul moel muutma. See on aidanud kaasa ülemaailmse kodanikuühiskonna tekkimisele ning suurendanud meie võimalusi kiirendada majanduskasvu innovatsiooni ja digitaalse ühtse turu arendamise kaudu, samuti võimalusi tagada sõnavabadus ja vaba juurdepääs teabele. Samal ajal on tekkinud uued ohud intellektuaalsele omandile, eraelu puutumatusel ja isikupuutumatusel. Euroopa Rahvapartei pooldab mõistlikku tasakaalu ühelt poolt üksikisiku vabaduse ja maksimaalse loovuse ning teiselt poolt küberkuritegevuse vastu võitlemiseks ja digitaaltehnoogiatega igasuguse väärkasutuse, sealhulgas intellektuaalomandiõiguste rikkumise tõkestamiseks õigusnormide kehtestamise vahel, kuid toetab aktiivselt digitaalkeskkonnas uute ärimudelite arendamist. Inimõigused peavad olema tagatud ka internetis. Need õigused hõlmavad üksikisiku õigust andmete turvalisusele. Internetis üksikandmete kaitse põhimõtte rikkumine tuleb kõne alla ainult kuritegevust hõlmavatel juhtudel.

238. Tehnoloogia areng mõjutab oluliselt poliitilist protsessi. Koos ühiskondlike muutustega on see toonud kaasa poliitiliste muutuste enneolematu kiirenemise, valijate pikaajaliste erakondlike eelistuste vähenemise ning seega ka suurema volatiilsuse, ettearvamatusel ja suurte rahvaerakondade nõrgenemise. Euroopa Rahvapartei ja selle liikmeteks olevad erakonnad peavad seda arengut arvestama ning pidevalt parandama tehnoloogia kasutamise suutlikkust, samas säilitades vahetu suhtlemise valijatega ja tuues poliitika kodanikele lähemale. Suhtlemine peaks olema kahesuunaline; eriti tuleks suurendada võimalusi erakonna lihtliikmete ja tippude vaheliseks suhtluseks. Miski ei saa asendada mitmeparteilist

valimisdemokraatiat, mille alus on õigusriigi põhimõte. Euroopa Rahvapartei julgustab oma liikmeid täielikult ära kasutama interneti kui vahendit poliitilise protsessi avamiseks ja nende kodanike kaasamiseks, kes varem ei ole poliitilistes aruteludes osalenud. Sotsiaalmeedial on selles oluline roll.

III osa. Euroopa Liit

EL – väärtuste liit

301. Euroopa rahvad on paljude sajandite jooksul muutunud eristuvateks ja enesekindlateks rahvusriikideks. Oma rahvuslikele erinevustele vaatamata on nad säilitanud ühise kultuuripärandi, mille juured on heebrea ettekuulutuses, Kreeka filosoofias ja Rooma õiguses, mida on ühtlustatud ja rikastatud kristliku sõnumi ja juudi-kristlike väärtustega. Rahvusriigi mõiste on kultuuri arengu eri etappides – renessansi ajal, valgustusajastul ja uusajal – püsinud muutumatuna. Rahvusriik kui poliitilise korralduse vorm ja elamise viis on muutunud kogu maailmas kasutatavaks mudeliks.

302. Me oleme silmitsi oluliste probleemidega, mis vajavad lahendusi Euroopa tasandil. Euroopa projekt – ühendatud rahvusriikide üha tihedam liit – ei ole loodud Euroopa rahvusriikide hävitamiseks; see on eeltingimus, mis võimaldab vältida meie kodanikele nii palju kahju tekitanud natsionalismi ja taastada nende tegelik suutlikkus täita oma peamisi kohustusi. Euroopa lõimimine on eeltingimus meie rahvaste põhiliste probleemide lahendamiseks ja kujutab endast seega otsustavat läbimurret meie mandri ajaloos. Euroopa lõimimise idee, mis tekkis Teise maailmasõja ja totalitarismi varemelt, on kodanikele taganud püsiva rahu, vabaduse, stabiilsuse ja jõukuse. Meie, eurooplased, võime olla uhked, et saavutasime oma lähiajaloos sellise ühise olemasolu viisi.

303. Lisaks sellele on rahumeelse koostöö ja lõimimise Euroopa tee kujunenud eeskujuks ka maailma teiste piirkondade jaoks. See annab meile aluse propageerida Euroopa riikide ühiskonda iseloomustavaid pikaajalisi väärtusi: rahu, vabadust, demokraatiat, naiste ja meeste võrdõiguslikkust, õigusriigi põhimõtet, sallivust ja eraomandit, mille alus on sotsiaalne turumajandus. EL ja selle liikmesriigid peavad koos meie Atlandi-üleste partneritega ja teiste rahvusvaheliste osalejatega, kellega meil on ühised väärtused, jätkama võitlust nende väärtuste eest, mis on meie ühiskonna aluseks ning aidanud kaasa demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte järgimisele kogu maailmas. Peaksime tõhustama oma jõupingutusi,

mille eesmärk on toetada abi vajavaid demokraate kõikjal maailmas ning võidelda autoritaarsete ja fundamentalistlike ideoloogiate vastu.

304. Euroopa Liit on edaspidigi edukas, kui kõikidel ELi liikmesriikidel ja liidu institutsioonidel on tulevikust ühine konkreetne ja terviklik arusaam. Euroopa Rahvapartei leiab, et Euroopa mudeli edendamine on ülioluline, kui me tahame, et Euroopa väärtustel oleks kiiresti muutuv maailmas mõju. Euroopa Rahvapartei on jätkuvalt pühendunud Euroopa Liidu poliitilise lõimimise eesmärgile. See eesmärk tuleneb meie ajaloost; tänapäeval on see endiselt parim lahendus tulevastele katsumustele, nagu globaliseerumine, ränne, uued julgeolekuohud, kliimamuutused ja energiajulgeolek. Nüüd on meie ülesanne kohandada Euroopa Liitu vastavalt 21. sajandi tegelikkusele ja vajadustele, seades õiged prioriteedid ning tuues Euroopa Liidu kodanikele lähemale.

Euroopa globaliseeruv maailmas

305. Kuna meie riikide ühiskonnad ja majandused on üksteisega aina enam seotud, on Euroopa tasandi meetmeid vaja nii ühise siseturu ja õigusruumi loomiseks kui ka selleks, et tugevdada vabadust, võrdseid võimalusi, solidaarsust ja jätkusuutlikkust, kui rahvusriik ei suuda üksinda neid enam täiel määral tagada. Samas peab Euroopa Liit subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt piirduma ainult nende ülesannetega, mida ei saa asjakohaselt lahendada madalamal tasandil ja mida on samal ajal võimalik paremini lahendada Euroopa tasandil. Ratsionaalne Euroopa Liit tugineb kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele ning rahvusriikide identiteedile ja rollile. Euroopa Liit ei ole riik, vaid toimib föderalse liidu vahendite abil neis poliitikavaldkondades, kus liikmesriigid on liidule andnud selleks pädevuse.

306. Kooskõlas pühendumusega Euroopale, mida kristlikud demokraadid juba algusest peale on näidanud, kutsub Euroopa Rahvapartei üles looma järk-järgult – kuid sihikindlalt – tõelist poliitilist liitu, järgides 1992. aasta Ateena programmis ja järgnevatel kongressidel määratletud põhimõtteid. Me tahame Euroopa poliitilist liitu. ELi tuleb järgnevatel aastatel põhjalikult reformida. Liit ja liikmesriigid hakkavad rohkem volitusi ühiselt teostama.

307. Euroopa Liidu institutsioonilist ülesehitust tuleb liidu aluspõhimõtteid silmas pidades edasi arendada. ELi institutsioonid peavad pöörama võrdselt tähelepanu kõikidele kodanikele ja liikmesriikidele. Vaja on demokraatlikult esindavaid institutsioone, sealhulgas tõhusamat Euroopa Komisjoni, ja mehhanismi, mille abil tagada liidu keskuses parem majanduse juhtimine. ELi nõukogu ja Euroopa Parlamendi kaasotsustamismenetlus peab muutuma läbipaistvamaks. Seetõttu peab ELi nõukogu kui teine koda õigusaktide kohta otsuseid tegema avalikult. Ta peab rohkem tuginema osalusdemokraatiale, mis tähendab kodanike ja Euroopa institutsioonide otsese koostoime uusi vorme, nagu kodanikualgatus. Üks meie eesmärkidest on Euroopa Komisjoni presidendi otsevalimine. See vähendaks tajutavat demokraatia defitsiiti liidus ja tugevdaks ELi kodanike ühist identiteeti.

308. Olles üle poole sajandi kogu Euroopa mandril lepituse ja jõukuse tagamisel olnud kogu maailmale eeskujuks, peab EL kahtlemata olema kaasatud uue rahvusvahelise süsteemi reeglite ja normide kujundamisse. Nii meie kodanikud kui ka ülemaailmsed partnerid eeldavad, et Euroopa võtaks vastu 21. sajandi katsumused, etendaks rahvusvahelistel läbirääkimistel silmapaistvat ja ennetavat rolli, esitaks elujõulisi uuenduslikke ettepanekuid, võtaks vastutuse ja edendaks Euroopa väärtusi kogu maailmas. Kuid selleks, et tõhusalt ja õigel ajal realiseerida oma uut kutsumust ning vastata sellega kaasnevatele ülemaailmsetele katsumustele, peab Euroopa suutma rääkida ühel häälel ja toimida ühtse tervikuna.

309. Globaliseerunud maailm eeldab ülemaailmset juhtimist. Seepärast on hädavajalik tugevdada rahvusvahelisi organisatsioone ja parandada nende võimet reageerida jõuvahekordade muutumisele maailmas. Eriti kehtib see ÜRO kohta, kuna sellel organisatsioonil on ülemaailmsete probleemide käsitlemisel ja lahendamisel tugevaim legitiimsus. Tugevdada tuleks ka Rahvusvahelist Valuutafondi, kuna see aitab tagada rahvusvaheliste finantsturgude stabiilsust ja turvalisust. Maailma Kaubandusorganisatsiooni tugevdamine on äärmiselt tähtis kogu maailmas jõukuse tagamisel ja aitab lahendada konflikte, mille põhjuseks on riikide erinevad majandushuvid. Lisaks takistuste kõrvaldamisele ja turulepääsu parandamisele kogu maailmas tuleks teha sihikindlaid jõupingutusi, et saavutada tulemuslikum rahvusvaheline reguleerimisalane koostöö.

310. Maailmas valitsev uus olukord nõuab ka olemasolevate institutsioonide reformimist ja/või uute loomist. Paindlike institutsioonide, näiteks G20 tähtsus kasvab, rõhutades Aasia, Ladin-Ameerika ja Aafrika kiiresti areneva majandusega riikide suurenevat kaalu.

311. Et hoogustada meie majandust ning seeläbi suurendada meie rahvusvahelist ligitõmbavust ja muuta Euroopa tugevaks ülemaailmseks tegijaks, tuleb riikide majandus- ja eelarvepoliitikat paremini koordineerida ja lõimida. See soodustab Euroopa majandustegevuse elavnemist ja töökohtade loomist. Majanduslikest raskustest ei ole võimalik üle saada ilma otsustavate edasiste sammudeta Euroopa lõimimisel. See on oluline nii majanduskasvu kindlustamiseks kui ka euro stabiilsuse tagamiseks. Ühisturgu ja -raha saab kõige paremini toetada ühise poliitilise otsuse kaudu.

312. Me ei pea Euroopa majanduslikku dünaamilisust mitte üksnes sotsiaalse vastutusega kokkusobivaks, vaid tegelikult ka selle eeltingimuseks. Ilma jätkusuutliku majandusarenguta ning jõulise reageerimiseta pettustele, maksude maksmisest kõrvalehoidmisele ja rahapesule ei saa tagada sotsiaalset ühtekuuluvust ega poliitilist stabiilsust. Euroopa majandusliku ja poliitilise lõimimise eesmärkide saavutamine on kasulik kõigile Euroopa kodanikele. Seda tuleks teha kehtivate Euroopa lepingute alusel, austades ELi õigusakte, võrdõiguslikkuse põhimõtet ja ühenduse meetodit, ning kodanike aktiivse toetusega.

313. ELi suurem kaasatus rahvusvahelisse kriiside ennetamisse, demokraatliku arengu toetamisse, fundamentalistliku terrorismi mahasurumisse ja konfliktide lahendamisse on ülitähtis. Euroopa peab suutma pakkuda tasakaalustatud ja realistlikke diplomaatilisi lahendusi.

314. EL vajab paremat suutlikkust seada ja järgida poliitilisi prioriteete ning ta peaks kogu maailmas jätkama osalemist olukordades, kus ta võib etendada kasulikku rolli. Samuti leiame, et EL peab täielikult ära kasutama Lissaboni lepingu pakutavad võimalused liidu välis- ja julgeolekupoliitika tugevdamiseks. Euroopa Liidu edasise arengu seisukohast on väga tähtis tugevdada Atlandi-üleest liitu täiendavaid ühist välis- ja julgeolekupoliitikat ning julgeoleku- ja

kaitsepoliitikat, kaitsta rahvusvahelistes suhetes aktiivselt ja koordineeritult inimõigusi ning võidelda vaesusega kogu maailmas. Lisaks peab Euroopa Liidul olema parem operatiivsuutlikkus kaitsepoliitika valdkonnas. See eesmärk on äärmiselt oluline ELi ja NATO vahel eriti tiheda koostöö kujundamise seisukohast. See ei piira teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära.

315. Kuigi tavapärase rünnaku oht Euroopa territooriumile on väike, peab EL jääma valvsaks ning suurendama jõupingutusi massihävitusrelvade leviku, terrorismi, organiseeritud kuritegevuse ja piirkondlike konfliktide tõkestamise valdkonnas. Seetõttu peab EL tegema koostööd partneritega ja edendama lepinguid, mis tagavad piirkondade tasakaalustatuse. Samal ajal peab EL suurendama jõupingutusi, et vähendada riske, mis on seotud energiasõltuvuse, kliimamuutuste, piraatluse ja tavarelvade kontrollimatu kaubandusega.

316. Selleks, et toetada ELi diplomaatiat ja otsustavust säilitada rahu meie mandril ning tagada stabiilsus ja demokraatia kogu maailmas, on ELil ja selle liikmesriikidel vaja tõhusat sõjalist võimekust. Lisaks peab EL oma sõjalise võimekuse kasvatamiseks tõhustama jõupingutusi ühiste hangete, spetsialiseerumise, teadus- ja arendustegevuse ning koolituse valdkonnas. Finants- ja majanduskriis sunnib meid oluliselt parandama eelarvealast tõhusust ning realiseerima tsiviil- ja sõjalise valdkonna koostoime ning sõjaliste ja tsiviilressursside ühiskasutuse positiivset mõju. See on oluline ka seoses uute kohustustega rahuvalve, kriisiohje ja terrorismivastase võitluse valdkonnas ning ohtudega meie tavatranspordi- ja sidevahenditele. Eriti tähtis on tugevdada meie kaitset küberohtude vastu tõhustatud koostöö kaudu Euroopa tasandil, täiendades juba olemasolevat NATO võimekust selles valdkonnas.

317. ELil on ka suur huvi oma lähimate geograafiliste naabrite vastu ja vastutus nende eest. Euroopa naabruspoliitika, mis hõlmab Vahemere-äärseid riike, Musta mere piirkonna ja Kaukaasia riike, austab ka iga riigi ainulaadsust. Naaberriikide stabiliseerimise ja demokratiseerimise protsess on väga tähtis ning aitab suurendada nii nende riikide kui ka ELi stabiilsust, julgeolekut ja heaolu. Arvestades ülestõuse autoritaarsete režiimide vastu ning raskeid majandustingimusi Põhja-Aafrikas ja Lähis-Idas, peab EL tugevdama oma vahendeid, millega toetatakse üleminekut demokraatiale ja sotsiaalsele turumajandusele, et laiendada

stabiilset ja turvalist ala liidu ümbruses, pöörates samal ajal tähelepanu demokraatia ja majanduse olukorrale idapoolsetes naaberriikides. Need vahendid hõlmavad poliitilist dialoogi, kaubandust, arenguabi ja kodanikuühiskonna toetamist. Sellega seoses tuleb ELi vahetusprogrammide ja haridusvõimaluste kaudu pöörata erilist tähelepanu kõnealuse piirkonna noortele. Meie toetus vabadusliikumisele Lähis-Idas ja Põhja-Aafrikas käib käsikäes kindla pühendumisega ELi ja Iisraeli vahelisele eripartnerlusele. Euroopa Liit peab jätkama Vahemere piirkonnas rahu stabiliseerimist. Me peame viima ellu dialoogipoliitikat põhiliste inimõiguste tagamise parandamiseks, tugevdades seeläbi Euroopa-Vahemere piirkonna kogukonda.

318. Seetõttu on ELi ja naaberriikide huve silmas pidades ELi naabuspoliitikat tugevdatud kohandatud lähenemisviisidega, mis vastavad iga partnerriigi konkreetsele olukorrale. Oleme veendunud, et ELi ja nende riikide tõhusam koostöö, mis keskendub varasemast konkreetsemalt inimõigustele, usuvabadusele ja muudele põhivabadustele, demokraatiale, õigusriigi põhimõttele ja selgelt määratletud tingimustel põhinevatele heanaaberlikele suhetele, aitab samuti laiendada stabiilset ja turvalist ala liidu ümbruses. Euroopa Rahvapartei tunnustab toetust, mida ELi naabuspoliitika kaudu saab anda neile riikidele, mida mõjutab sisserändajate sissevool ELi lähinaabruses asuvatest konfliktipiirkondadest.

319. Euroopa Liidu idapartnerlus väärib erilist tähelepanu. Me peaksime täiustama oma vahendeid demokraatia ja inimõiguste edendamiseks, pannes rohkem rõhku heale valitsemistavale, korrupsioonivastasele võitlusele ja õigusriigi põhimõttele. Idapartnerlusega hõlmatud riikidel on ajalooliselt olnud väga tihedad sidemed ülejäänud Euroopaga ning neil on olnud meiega ühised demokraatlikud väärtused ja kultuuripärand. Selle piirkonna keeruline ajalugu, mille vältel on sageli tulnud võidelda iseseisvuse eest, nõuab meie erilist pühendumist nende riikide abistamisele selgel ja praktilisel viisil. See abi ei peaks üksnes aitama kaasa euroopalike väärtuste tugevdamisele idapartnerlusega hõlmatud riikides, vaid ka toimivate demokraatlike struktuuride ülesehitamisele ja nende majanduse viimisele kõrgemale tasemele. Strateegilises plaanis aitab see neil riikidel kindlustada oma suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust ning kinnistada oma sõltumatust – olgu poliitilist või majanduslikku – tugevamatest naabritest. Pealegi on nende riikide tugevamad sidemed ELiga

pikemas perspektiivis kasulikud ELi liikmesriikidele. Me toetame jätkuvalt põhimõtet „rohkem rohkema eest“ rahalise abi andmisel ja edusammude tunnustamisel.

320. Arktika piirkonna tähtsus kasvab nii majanduslikult kui ka seoses vajadusega suurendada koostööd uute mereteede kasutamisel, keskkonnakaitses ja paljude muude oluliste küsimuste lahendamisel. Seetõttu peab EL töötama välja tervikliku Arktika-poliitika.

321. Atlandi-ülesed suhted on enamiku kriteeriumide kohaselt endiselt mitmepoolse süsteemi üks võimsamaid tugisambaid, kuigi Aasias ja Ladina-Ameerikas tekkinud uued võimukeskused pakuvad neile üha enam konkurentsi. ELi-USA suhete raamistik jääb meie välispoliitika nurgakiviks; tuleks astuda samme nende suhete tugevdamiseks ning leida võimalusi, kuidas Atlandi-ülese partnerluse abil lahendada uusi ülemaailmseid probleeme, tuginedes meie ühistele väärtustele ja veendumustele. Takistustevaba Atlandi-ülese turu loomine annaks aluse tugevdatud Atlandi-ülesele partnerlusele ning võimaldaks hoogustada majanduskasvu ja luua töökohti.

322. Venemaaga, mis on ELi suurim naaberriik idas, on oluline arendada tihedaid ja laiaulatuslikke suhteid, et teha koostööd ühist huvi pakkuvates küsimustes, nagu stabiilsus ELi idapiiri taga, energiajulgeolek ja rahvusvahelised suhted. Seepärast tuleks Venemaaga pidada avatud ja realistlikku dialoogi prioriteetsete küsimuste üle. Inimõiguste ja põhivabaduste austamine peaks olema päevakorras jätkuvalt olulisel kohal. Kujundades oma poliitikat Venemaa suunal, peaks EL seega võtma arvesse meie ühises naabruses asuvate riikide olukorda. EL peaks seisma vastu igasugustele katsetele jagada Euroopa mõjusfäärideks või suveräänsuse ja julgeoleku seisukohalt ebavõrdseteks piirkondadeks ning jätkama tööd demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte edendamise laiema tegevuskavaga, mis suurendaks ka majanduslikku atraktiivsust ja meelitaks ligi välisinvesteeringuid.

323. Kuna Euroopa on maailma mastaabis oluline piirkond, peaksid tal olema kiiresti areneva majandusega riikidega avatud ja konstruktiivsed suhted. Samal ajal peab Euroopa nende tegevust rahvusvahelisel areenil hoolikalt jälgima. Euroopa peab jätkama privilegeeritud

suhete arendamist nende Aasia, Ladina-Ameerika ja Aafrika riikidega, millel on meiega ühised väärtused. Lisaks peab EL arendama strateegilisi partnerlussuhteid kiiresti areneva majandusega riikidega, kes omakorda peavad aktsepteerima oma kasvavaid globaalseid kohustusi.

324. On oluline, et Euroopa kujundaks ümber oma julgeolekustrateegia, integreerides energiapoliitika oma välispoliitilise lähenemisviisiga kolmandatele riikidele eesmärgiga töötada koos oluliste partnerriikidega välja strateegiline välispoliitika. Ta peab tõhustama ja arendama lähenemisviisi kliima- ja energiapoliitikale, mis suurendaks ELi energiajulgeolekut, sealhulgas juurdepääsu loodusvaradele ja toorainele, ning samal ajal kasvatama oma konkurentsivõimet ja energia siseturgu. Üleeuroopalise energiavõrgu väljaarendamine ning uute energiaallikate ja -tarneteede väljatöötamine peaks olema ELi energiajulgeoleku üks prioriteete. Me peame oma loodusvarasid tõhusalt haldama ja kujundama Euroopas välja väga energiatõhusa, vähese CO₂-heitega majanduse. Lisaks on ELil läbirääkimistel tugevam positsioon, kui ta tegutseb ühtselt ja omab tehnoloogilist oskusteavet. ELil peaks jätkuvalt olema juhtiv roll kliimamuutuste ja globaalse soojenemise vastu võitlemisel ning ka nende tagajärgedega toimetulemisel. Me peaksime pidevalt kohandama oma tootmist ja tarbimist ning vastavalt kujundama ka oma rahvusvahelist ja diplomaatilist tegevust.

325. Globaliseerumisega kaasnevad kasvav ebaseaduslik ränne, ebaseaduslikud relvad, uimasti- ja inimkaubandus ning rahvusvaheline terrorism. Euroopa peab kaitsma oma piire ja leidma tasakaalu kuritegude ohu minimeerimise ning reisijate elu hõlpsamaks ja mugavamaks muutmise vahel. EL on ala, mis rajaneb vabadusel, õiglusel ja turvalisusel. Seetõttu on vaja selgeid struktuure kuriteohvrite ja nende õiguste kaitseks. Kuna kuritegevus saab nüüd vabalt üle sisepiiride liikuda, on oluline, et EL täidaks ohvrite õiguste kaitsmiseks aktiivset rolli liikmesriikide ülesannete koordineerimisel. Lisaks Euroopa piiri- ja rannikuvalve loomisele on hädavajalik Frontexi tugevdamise abil suurendada välispiiri julgeolekut ning tõhustada liikmesriikide ühisoperatsioone. EL peab tegema tulemuslikku koostööd ka välisriikide, eelkõige ebaseadusliku rände lähte- ja transiitriikide piirivalveasutustega. Selleks, et pagulaste hulk ELi liikmesriikides ei kasvaks liiga suureks, peab EL suurendama

humanitaarabi kohalikele kogukondadele kolmandates riikides, kus pagulasi vastu võetakse, ning püüdma võidelda vaesuse ja ebastabiilsuse algpõhjustega.

326. On vastuvõetamatu, et tänapäeval elab poolteist miljardit inimest maailmas näljas ja allpool vaesuspiiri. Euroopa peab jätkuvalt täitma juhtivat rolli ülemaailmse arengukoostöö tõhustamisel, võitlema vaesusega ning toetama majanduslikku ja sotsiaalset arengut Aafrika riikides, aga ka mujal asuvates vähem arenenud riikides. Demokraatia ja inimõiguste puudumine on paljudes piirkondades peamine majanduslikku ja sotsiaalset arengut takistav tegur. Suhetes kolmandate riikidega peavad demokraatiaalne dialoog ja abi jätkuvalt kuuluma ELi tähtsaimate prioriteetide hulka. Meie ühismeetmete üks tähtsamaid eesmärke peaks olema põllumajanduse ja toiduainetootmise edendamine. Keskkonna- ja tervishoiupoliitika, aga ka parema hariduse andmise ja füüsilise infrastruktuuri arendamise poliitika, on valdkonnad, kus EL võiks oluliselt kaasa aidata aastatuhande arengueesmärkide saavutamisele ja seeläbi parema maailma kujundamisele. ELi partnerlust naaberkontinendi Aafrikaga tuleks tugevdada ja see peab muutuma tulemuslikumaks. Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide (AKV) ja ELi vahel sõlmitud lepingute lõpetamise korral peaksime kandma hoolt selle eest, et nende lepingute kesksed elemendid leiaksid koha AKV riikidega tehtava koostöö uutes eraldiseisvates mehhanismides. Euroopa Rahvapartei on veendunud, et sotsiaalse turumajanduse põhimõtete rakendamine aitab vaesemate ja kiiresti areneva majandusega riikide arengule kõige paremini kaasa. Selliseks arenguks antav abi peaks looma palju võimalusi ettevõtluseks ja investeerimiseks ning ühistute ja vabaühenduste tegevuseks. Samuti tuleks selle kaudu tunnustada isikliku vastutuse ja solidaarsuse ühendamist.

327. EL peaks jätkama suhete arendamist Ladina-Ameerika riikide ja rahvastega; need suhted peaksid väljuma senistest doonori-abisaaja sõltuvussuhte raamidest. Nüüd, mil paljud neist riikidest on muutumas iseseisvaks ja isegi jõukaks, peaksime tegema koostööd vastastikust strateegilist huvi pakkuvates valdkondades, lähtudes ühistest väärtustest ja omavahelistest sidemetest. Euroopa Liit ning Põhja- ja Lõuna-Ameerika peaksid seadma eesmärgi sõlmida uues maailmakorras strateegilised partnerlussuhted. Me pooldame inimlikku globaliseerumist.

328. Oleme veendunud, et on hädavajalik ulatuslikult reformida jõupingutusi, mida tehakse maailmas vaesusega võitlemiseks. Nende jõupingutuste tulemuslikkus ei olene ainult meie toetuse suurusest, sealhulgas eesmärgist kulutada toetamiseks 0,7% SKPst, vaid ka meie üldise arengupoliitika terviklikkusest ning liikmesriikide ja komisjoni tegevuse koordineerimisest ja spetsialiseerumisest. Kõik kolmandate riikidega sõlmitavad lepingud peavad sisaldama sisulist sätet, mis käsitleb demokraatiat ja inimõigusi, sealhulgas usuvabadust, ning EL peab veenduma selle sätte tegelikus täitmisel. Usuvabadus peab olema täielikult tagatud kõikjal maailmas ja meie välissuhetes peab sellel tingimusel olema oluline roll.

Mida saab Euroopa paremini teha? Subsidiaarsus ja tegutsemissuutlikkus

329. Euroopa lõimimine on osutunud väga edukaks. Me oleme pühendunud ELi probleemide lahendamisele; eriti selgelt ilmnes see majandus- ja finantskriisi ajal, mil Euroopa Liidu alused tugevalt vankusid. Seni on need alused olnud kindlad ja vastupidavad, kuid poliitilise jõuna peame tagama, et see on nii ka edaspidi.

330. Kõiki meie ees seisvaid katsumusi arvestades on äärmiselt tähtis, et me reageeriksime oma kodanike muredele ja suudaksime neid täielikult protsessidesse kaasata. Solidaarsus ning sotsiaalne, majanduslik ja territoriaalne ühtekuuluvus on Euroopa lõimimise olulised eesmärgid. Kogu projekti edu sõltub kõigi ELi kodanike toetusest.

331. Euroopa Rahvapartei on veendunud, et enamik eurooplasi soovib samuti tugevat Euroopa Liitu, mis lahendab probleeme Euroopa tasandil tulemuslikult, kusjuures jutt on üksnes nendest probleemidest, millega liikmesriigid üksinda toime ei tule.

332. Meie poliitilised meetodid, mille aluseks on subsidiaarsus ja solidaarsus, peaksid olema meie ühiskonna juhtpõhimõtted. On erakordselt tähtis jaotada pädevus Euroopa, riikliku ja kohaliku tasandi vahel selgemalt, tagada solidaarsus ja personalism ning tugevdada Euroopa

ühtsust ja rääkida ühel häälel. Ainult nii on meil parimal moel võimalik lahendada ülemaailmsed, Euroopa, riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud probleemid.

333. Paljud probleemid mõjutavad kõiki meie riike ja vajavad tungivalt lahendust, nagu terrorismioht, piiriülesed kuritegelikud võrgustikud, ebaseaduslik ränne, inimkaubandus, organiseeritud kuritegevus ja laiaulatuslik poliitiline korrupsioon. Mõned ülesanded on selgelt ühised, näiteks majanduse elavdamine, teadusuuringute ja koolituse toetamine, energiapoliitika ja ühised taristuprojektid, ning seetõttu saab neid tõhusalt täita vaid ühiselt tegutsedes.

Majandus, tööturg ja innovatsioon

334. Majandus peaks olema inimeste teenistuses, mitte vastupidi. Üksikute ja ajutiste lahenduste kogumi asemel vajab Euroopa nii kriisiajaks kui ka muudeks aegadeks kindlat, terviklikku, kaugele vaatavat, majanduskasvule orienteeritud ja pikaajalist majandus- ja finantseesmärki. Selle pikaajalise majanduseesmärgi keskmes peab olema töökohtade loomine ja kõrge tööhõivemäära säilitamine.

335. Me omistame suurt tähtsust kvaliteetsete töökohtade loomisele ja säilitamisele, mille eelduseks on meie elanike parem kvalifikatsioon. Sellega seoses on meil kavas järjepidevalt stimuleerida väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtteid (VKEsid) ning ettevõtlust kui töökohtade ja majanduskasvu allikat. Oluline on pöörata tähelepanu peamistele majandusharudele, kus töökohtade loomise potentsiaal suureneb (näiteks rohemajandus, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande sektor, digitaalmajandus). Konkurents peaks jääma sotsiaalselt jätkusuutlikuks ja välistada tuleb kahjulik konkurents Euroopa töötajate vahel. Sotsiaaldialoog peaks jääma oluliseks mehhanismiks struktuurireformide ajal ühtekuuluvuse tugevdamiseks. Me peame suurendama jõupingutusi, et parandada haridus- ja koolitussüsteemide vastavust tööturu tulevastele vajadustele. Kesk- ja kõrghariduses tuleks pöörata rohkem tähelepanu praktilistele oskustele. Noorte töötust ennetava meetmena paneme rõhku ka noorte üleminekule koolist kvaliteetsesse tööhõivesse.

336. Ühtne turg on liidu selgroog ning selle sujuv toimimine on Euroopa majanduse elavdamise alus ja raamistik. Seepärast peame võtma endale kohustuse tagada ühtset turgu käsitlevate õigusaktide nõuetekohane täitmine, tugevdades järelevalvet nende rakendamise üle ja võttes arvesse ka nende sotsiaalset mõõdet. Selleks, et kõrvaldada ühtse turu vabaduste järelejäänud piirangud, on jätkuvalt vaja tugevat juhtimist Euroopa institutsioonide poolt ja poliitilise vastutuse võtmist liikmesriikide poolt: ühtse turu projekt ei ole valmis, kui kodanikud ja ettevõtjad ei ole selle potentsiaalset täiel määral kasu saanud. Selles kontekstis on tähtsal kohal töötajate liikuvus. Euroopa ühtne turg vajab ka Euroopa patendiõigust. Ühtse turu väljakujundamine on eriti oluline digitaalrajanduse jaoks.

Hästi toimiv ühtne turg sõltub nii liikmesriikidest, mis peavad tagama ühtset turgu käsitlevate õigusaktide täieliku ja õigeaegse ülevõtmise ja rakendamise, kui ka EList, mis peab lihtsustama õigusraamistiku järgimist liikmesriikide poolt.

337. VKEd on meie sotsiaalse turumajanduse nurgakivi, sest nende töökohtade loomise potentsiaal toetab Euroopa tööturgu kõige enam. Euroopa majandus vajab tugevaid VKEid ning VKEd vajavad stabiilset raamistikku, mis tagab võrdsed võimalused ja turutõrgete kõrvaldamise, aga ka tugevat konkurentsipoliitikat. Meie poliitiline perekond peab püüdma luua keskkonda, kus VKEd suudavad kasvada ja uuendustegevust ellu viia ning kus üksikisikud, eriti noored ja naised, soovivad tegeleda ettevõtlusega. Selle saavutamiseks on vaja märkimisväärselt ja pidevalt vähendada halduskoormust, eriti mikroettevõtete jaoks. VKEd realiseerivad oma kasvupotentsiaali, kui me parandame juurdepääsu rahastamisele ja turulepääsu nii ühtsel turul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Selleks, et VKEd suudaksid kasutada oma innovatsioonipotentsiaali, tuleb neid toetada loovate partnerlussuhete sisseseadmisel tööstuse ja teadusringkondade vahel, sest loovuse ja tulevase majanduskasvu jaoks on vajalik koostoime. Seega saab ettevõtlusest Euroopas innovatsiooni ja jätkusuutliku arengu katalüsaator.

338. Ülemaailmset konkurentsi arvestades tuleb Euroopal avatult toetada ja julgustada oma noori, loovisikuid, töökaid tööandjaid ja töötajaid, leiutajaid ja ettevõtjaid ning Euroopast peab taas saama eelistatud koht kõikvõimalikuks tegevuseks, mille tulemusena luuakse uusi töökohti.

339. Majanduspoliitika peaks tagama riigi rahanduse stabiilsuse. Praegused põlvkonnad peaksid panema aluse tugevale ja stabiilsele majandusele tulevaste põlvete jaoks. Peame kaitsma riikide rahandust ja valmistama Euroopa Liitu ette tulevasteks katsumusteks. Seepärast ei poolda me lubadusi, mille täitmine eeldab rahastamata kulutusi. Majanduspoliitika peaks hõlmama ülejäägi ja tasakaalustatud eelarve nõudmist, stabiilsuse ja kasvu pakti kohast võlakoormuse vähendamist alla 60% SKPst ning vabakaubanduse ja konkurentsi suurendamist ELis. Kõik ühiskonnarühmad peavad jagama koormat õiglaselt ja tasakaalustatult.

340. Kuna majanduskasvu ja töökohtade loomise üks olulisi eeldusi on oskusteave, peame looma parimad tingimused meie ühiskonna muutmiseks teadmispõhiseks ühiskonnaks. Selle olulise eesmärgi saavutamiseks tuleb investeerida haridusse, teadusuuringutesse ja innovatsiooni. Euroopa majanduse edaspidine edu sõltub nende sektorite asjakohasest rahastamisest.

341. EL on endiselt maailma suurim majanduslik jõud ning pole mingit põhjust, miks Euroopa ei võiks olla uuendus- ja teadustegevuses maailmas esirinnas. Kõrge elatustaseme säilitamiseks peab EL hoidma alal oma edumaa. Üldiselt peaksid kõrgharidusele ja teadusele tehtavad kulutused olema eelkõige suunatud kõige paremate tulemustega asutustele. Soovitav oleks selle valdkonna riiklikku ja ELi tasandi poliitikat paremini kooskõlastada, eriti poliitika puhul, mille eesmärk on suurendada riiklike kulutusi teadus- ja arendustegevuse edendamiseks. On selge, et Euroopas on vaja innovatsioonisõbralikumat keskkonda; see tähendab vähem bürokraatiat, suuremat paindlikkust töö- ja pereelu ühitamisel ning rohkem piiriülest koostööd teadus- ja arendustegevuse valdkonnas.

342. Me suudame tagada sotsiaalse ühtekuuluvuse ainult siis, kui tunnistame tööhõive suurendamise eeltingimuste ja kõrgete sotsiaalsete standardite omavahelist seotust. Samuti peame edendama liikuvust haridusse ja koolitusse, eelkõige keeleoskuse arendamiseks tehtavate investeeringute kaudu ning eriti noorte puhul. Samal ajal tuleb Euroopas luua

paremaid stiimuleid andekatele inimestele, et vähendada ajude äravoolu teisele poole Atlandi ookeani.

Haridus ja teadus

343. Usume, et kõrgharidust tuleb ELi tasandil pidada üheks olulisemaks poliitikavaldkonnaks. Ainult nii on meil võimalik luua teadmispõhine majandus ja saavutada kogu maailmaga konkureerimise võime. Ühe olulise eesmärgina tuleb kõrgharidus- ja teaduspoliitikat pidevalt edasi arendada ning soodustada selle valdkonna nüüdisajastamist liikmesriikides.

344. EL peab ergutama stabiilset ja arukat investeerimist kõrgharidus- ja teadussüsteemidesse. Me peaksime sihiks seadma Euroopa erinevate kõrgharidus- ja teadussüsteemide edasise ja stabiilse ühtlustamise. EL peab soodustama ja koordineerima kõrgharidus-, teadus- ja innovatsioonisüsteemide reformimist. Meie arvates peaks ettevõtluse ja kõrghariduse ning teadusuuringute ja kõrghariduse vahel olema tugevam seos.

Laienemine

345. Laienemine on olnud üks edukamaid Euroopa poliitikavaldkondi ja suuresti tõestanud Euroopa mudeli atraktiivsust. ELi laienemine on jätkuvalt asjakohane lahendus kahele ülesandele, milleks on Euroopa ülemaailmse rolli kindlustamine ja naabruse stabiliseerimine. ELi laienemine on olnud tulemuslik vahend vabaduse, demokraatia, rahu, stabiilsuse, majandusarengu, inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte edendamisel kogu Euroopas.

346. Euroopa Rahvapartei on alati pooldanud tugevaid sidemeid kõigi Euroopa mandri riikidega. Meie eesmärk on luua tõeliselt ühendatud Euroopa kas liikmesuse või strateegilise partnerluse kaudu. Tugevamad sidemed innustavad Euroopa saavutustest inspireeritud riike jagama meiega ühiseid väärtusi. Kandidaatriigid peavad enne liitumist täielikult vastama kõikidele konkreetsetele kriteeriumidele ja nõuetele; samal ajal tuleb arvestada ka liidu suutlikkust lõimida uusi riike. Euroopa riikidele, kes ei saa või ei taha saada Euroopa Liidu

liikmeks, tuleks pakkuda strateegilist partnerlust ELiga. See kontseptsioon tuleks muuta konkreetsemaks, et see oleks tõeline alternatiiv täisliikmeks saamisele. Näiteks võiks kaaluda mitmepoolseid kokkuleppeid, mis hõlmavad osalemist ühtsel turul ning tihedat koostööd välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas. Seega tuleks leida sobiv tasakaal ELi laienemise ning tema identiteedi ja tõhusa tegutsemise suutlikkuse tugevdamise vahel.

Keskkond, kliimamuutused ja energeetika

347. Kliimamuutused on veel üks oluline ülemaailmne probleem, millel on suur mõju tulevastele põlvkondadele. Aina kasvav hulk looduskatastroofe maailma eri paigus ning gaasi- ja naftahindade tõus osutavad vajadusele liikuda kiiresti ja julgelt kõige nüüdisaegsemate ja tõhusamate tehnoloogiate kasutuselevõtu suunas. Võttes konkreetseid ja kaugeleaatavaid meetmeid taastuenergia ja vähese CO₂-heitega energiaallikate kasutamiseks, suudame vältida kliimamuutuste kahjulikke mõjusid ja samal ajal vähendada oma sõltuvust imporditud fossiilkütustest. Selles valdkonnas peaks Euroopa Liit jätkuvalt olema eestvedaja, sest riigid ei saa üksinda keskkonnakaitset tagada. Samamoodi peab Euroopa Liit tegelema ka veevarustusprobleemidega ja peatama keskkonnaseisundi halvenemise üldiselt, eelkõige aga bioloogilise mitmekesisuse vähenemise, ning aitama kaasa loodusvarade (õhu, vee, maa) säilimisele ja taastumisele.

348. Sõltuvus poliitiliselt ebastabiilsetest piirkondadest imporditavatest fossiilkütustest on üks peamisi tegureid, mis tingib vajaduse suurendada energiatõhusust, edendada vähese CO₂-heitega energiaallikate kasutamist ning mitmekesistada energiaallikaid ja -tarneteid. Energianõudluse jätkuv ülemaailmne kasv ja varude vähenemine muudavad energia kallimaks. Seepärast on vaja leida uusi viise, kuidas tagada meie kodanike energiajulgeolek ning Euroopa majandusharudele konkurentsivõimeline ja stabiilne keskkond. Transpordisektor on oluline nii inimeste kui ka kaupade vedamise seisukohast. Ülemaailmne kaubandus kasvab ja see võib kiirendada majanduskasvu. Seetõttu tuleb transpordisektoris kiiresti kärpida fossiilkütuste osakaalu ja oluliselt vähendada kasvuhoonegaaside heiteid.

Sisseränne ja lõimimine

349. Et mitte kaotada avalikkuse toetust Euroopa projektile, tuleb näitlikustada ja tugevdada ühtekuuluvustunnet ning ühiseid väärtusi ja põhimõtteid. Me ei tohi alistuda hirmule, vihale ja vägivallale ning me peame tugevdama koostööd ja solidaarsust erinevate kultuuride mõõdukate esindajatega.

350. EL vajab sisserändepoliitikat, mis suudab vastata ühelt poolt rändevoogude üha suurenevale survele ja teiselt poolt vajadusele parandada liidu demograafilist olukorda. Vajadus ühise poliitika järele, mis hõlmab kontrollitud, valikulist sisserännet, ebaseadusliku sisserände tõkestamist, tõhusamat piirikontrolli, tagasivõtulepingute täitmise tagamist ja seaduslike sisserändajate laiemasse ühiskonda lõimimist, on ilmselge nii sisserände tõhusa kontrollimise kui ka liikmesriikide vastastikkuse ja solidaarsuse põhinõude seisukohast.

351. Suurenev erinevus arenenud ja arenevate riikide rahvaarvu kasvumäärade vahel ning kliimamuutused suurendavad tõenäoliselt veelgi lõunast põhja suunduva rände survet, mis võib põhjustada sotsiaalseid pingeid, kui see toob kaasa elatustaseme olulise languse paljude andekate ja kvalifitseeritud töötajate lahkumise tõttu.

Demograafilised muutused

352. Samuti peame arvestama, et maailmas on vähe samasuguse demograafilise profiiliga majanduspiirkondi; elanikkonna vananemisega toimetulekust peab saama ELi üks esmatähtsaid prioriteete. Üks võimalus selleks on täiendada meie tööjõudu erinevatel oskustasemetel.

353. See tooks kaasa ka sellised tingimused nagu tegeliku pensioniea tõstmine ja stiimulid eakamatele kodanikele, mis soodustavad tööturule jäämist. Läbipaistvamas ja paremini reguleeritud finantsinfrastruktuuris tuleks luua erapensionifondid, mis täiendavad riiklikke pensionifonde, ning soodsate maksustamissüsteemide kaudu tuleks edendada selgelt määratletud sissemaksid.

354. Tööhõive määra suurendamiseks tuleb võtta täiendavaid meetmeid, eriti nende elanikkonnarühmade puhul, kelle potentsiaal on oluline, pidades silmas tööturul ees ootavaid katsumusi, nagu eakamad töötajad, noored ja naised. Tuleb võtta erimeetmeid, et edendada puuetega inimeste lõimimist tööturule.

355. Samuti on vaja parandada võimalusi töö- ja pereelu ühitamiseks. Austades perekonna olulisust laste kasvatamisel, peaks perepoliitika samas keskenduma ka vahenditele, millel on tõendatud positiivne mõju demograafilistele suundumustele, nagu lastehoiuvõimaluste kättesaadavus ja pere toetamine esimestel sünnijärgsetel aastatel.

Kodanikele lähemale – ELi institutsioonide tulevik

356. Käimasolev Euroopa lõimimine eeldab demokraatliku osalemise tugevdamist Euroopa otsustusprotsessides. Nendes valdkondades, kus liikmesriigid on andnud pädevuse ELile, tuleb rakendada demokraatlikke menetlusi. Seoses sellega on siiski vaja tugevdada sidemeid Euroopa institutsioonide, eelkõige Euroopa Parlamendi ja riikide parlamentide vahel. Lissaboni leping annab liikmesriikide parlamentidele võimaluse tagada subsidiaarsuse põhimõtte järgimine otsustusprotsessides. Solidaarsus ning sotsiaalne, majanduslik ja territoriaalne ühtekuuluvus on Euroopa lõimimise olulised eesmärgid.

357. Euroopa Parlament on praegu ainus demokraatlikult valitav ELi institutsioon ja on muutunud Euroopa Liidu üheks keskseks otsuseid tegevaks institutsiooniks. Vähene osalemine Euroopa Parlamendi valimistel näitab avalikkuse vähest huvi Euroopa poliitika vastu. Euroopa Parlamendi valimised peavad kujunema tõelisteks Euroopa valimisteks, mille puhul aruteludes käsitletakse rohkem tegelikke Euroopa küsimusi, sest me võtame Euroopa valijate demokraatlikke õigusi tõsiselt. Me peame suurendama valijate teadlikkust sellest, et nende osalemine Euroopa Parlamendi valimistel on oluline Euroopa projekti legitiimsuse tagamiseks.

358. Seetõttu peame ka oma üle-euroopalist erakonda edasi arendama ja keskenduma oma aruteludes rohkem Euroopale. Euroopa protsess peab poliitilistes aruteludes olema tähtsamal

kohal. Seega peame edasi liikuma demokraatlikuma, läbipaistvama ja tõhusama Euroopa suunas. ELi kodanikud tunnevad, et neil ei ole mõju ELi otsustusprotsessidele, nad pööravad selja liidu projektidele ja eelistavad identifitseerida end oma rahvusriigi kaudu. Seetõttu peavad ELi institutsioonid tihedas koostöös liikmesriikidega tagama, et kodanikel oleks põhjust uskuda liidu programmide mõjususse, tõhususse ja tegelikku lisaväärtusesse. Selleks peab kodanikel olema juurdepääs kõikidele Euroopa Liidu otsustele ja andmetele oma emakeeles. Euroopa Rahvapartei pooldab kindlalt mitmekeelsust, pidades seda liidu ja selle kodanike vahelise tugeva sideme oluliseks osaks.

359. ELi tulevik sõltub ennekõike suutlikkusest ennetada, käsitleda ja lahendada oma kodanike konkreetseid probleeme. Selleks peab liidus kõikidel tasanditel olema tagatud demokraatlikult aruandekohustuslik, läbipaistev, tõhus ja tulemuslik valitsemine. Liit vajab tõhusat raamistikku, mis võimaldab ühendada liikmesriikide huvid ning rahuldada kodanike vajadusi vabaduse, demokraatia, vastutustundlikkuse, võrdõiguslikkuse, õigluse, solidaarsuse ja subsidiaarsuse põhimõtete alusel.

360. Liit peab lihtsustama ja täpsustama oma institutsioonide tegevusulatust ning ülesandeid. Lisaks aitab liidu õiguse lihtsustamine ning liidu õigussüsteemi läbipaistvust ja sidusust suurendava õigusaktide hierarhia kehtestamine kodanikel ELi paremini mõista.

361. ELi institutsioonide ning otsustamise ja vastutuse ühenduse meetodite tugevdamine on vajalik selleks, et saavutada ja parandada läbipaistvust, tõhusust, demokraatlikku aruandekohustust ja ühtselt tegutsemise suutlikkust, ilma milleta ei saa ületada meie ees seisvaid suuri katsumusi. Tegelikult on see liidu edasise laienemise edukuse vajalik, kuigi mitte ainuke, eeltingimus.

362. Liit peab jääma tugevaks ja säilitama suutlikkuse saavutada oma eesmärged ka uute liikmesriikide liitumise korral. Seetõttu on väga tähtis, et olulisemad institutsioonilised muudatused tehtaks enne ühinemisläbirääkimiste algust.

Majandus- ja rahaliit

363. Euro jääb ning me toetame liikmesriikide ja ELi institutsioonide meetmeid, mis on vajalikud selleks, et suurendada avalikkuse ja turu kindlustunnet euro stabiilsuse suhtes. Euroopa Rahvapartei peab eurot üheks Euroopa lõimumise silmapaistvaimaks väljenduseks. Eurost kui meie ühisrahast saadav kasu kaalub kulud kindlalt üles. Kodanikele, ettevõtetele ja majandusele avanevad võimalused on riskidest kaalukamad, kuid selle tulemuse saavutamiseks on vaja ulatuslikumat majanduslikku ja fiskaalset integratsiooni. Selleks, et tagada kodanikele, ettevõtetele ja investoritele stabiilne majanduskeskkond, vajame kõikide liikmesriikide distsiplineeritumat tegutsemist, ulatuslikumat lähenemist parimate tavade alusel ja riikide eelarvepoliitika paremat kooskõlastamist.

364. Nii liikmesriikide kui ka ELi institutsioonide ülesannete täitmine on Euroopa Liidu hea majandusjuhtimise põhiline eeltingimus. Euroopa Rahvapartei on valmis tegelema piirangutega, mis tulenevad ühisest rahapoliitikast ning asjaolust, et riikidel on eraldiseisvad ja mõnikord lahknevad eelarvepoliitika suunad. Pidades silmas ühise majanduspoliitika väljatöötamise vajalikkust, tähendab liikmesus rahaliidus vastutust ja solidaarsust ühisraha suhtes. See nõuab usaldusväärset poliitikat, eelarvedistsipliini ja majanduse pidevat reformimist. Samuti eeldab see, et märkimisväärne osa eelarvevahenditest eraldatakse ELi eelarve kaudu.

365. Euroopa riikide majanduse kasvav omavaheline seotus ühisturu ja -raha tõttu tähendab, et majandusjuhtimist tuleb tugevdada. Vaja on vahendeid ja institutsioone, mis aitaksid kaasa eri riikide lähedaste majanduslike eesmärkide saavutamisele. Tahame olla liikumapanev jõud ELi institutsioonide, poliitika ja vahendite kohandamisel selliselt, et liidul oleks võimalik vältida tulevasi majanduskriise ja et kaitsta meie ühisraha eurot. Usaldusväärne majandusjuhtimine eeldab konkreetsete eesmärkide ja kohustuste kehtestamist. Euroopa Komisjon sõnastab need eesmärgid ja jälgib nende täitmist. Sellega seoses rakendab komisjon soovitude, paranduste ja sanktsioonide süsteemi. Nõukogul on õigus vastavaid otsuseid kvalifitseeritud häälteenamusega peatada või tagasi lükata.

366. Kuna enamik liikmesriike on kohustunud võtma ühisraha kasutusele niipea, kui nad vastavad kriteeriumidele, teadvustame ELi ja euroala suurema lähenemise vajadust. Sellest lähtuvalt pooldame euroalale mittekuuluvate liikmesriikide kaasamist otsustusprotsessidesse, mis mõjutavad nende majanduslikke ja rahalisi küsimusi. Me peame seda vahendiks, mis võimaldab hinnata euroala otsuste mõju kõigile ELi liikmesriikidele ning parandada euroala praeguste ja tulevaste liikmete tegevuse kooskõlastamist. Oleme veendunud, et kõik liikmesriigid peaksid järgima eelarvedistsipliini. Me oleme vastu igasugustele üleskutsetele jätta mis tahes liikmesriik euroalalt välja, arvestades sellega kaasnevat rahalisi, majanduslikke ja poliitilisi riske. See ohustaks euro stabiilsust ja annaks tagasilöögi Euroopa lõimimisele.

367. Me toetame täielikult Euroopa Keskpannga sõltumatust ja tema peamist eesmärki tagada euroalal hinnastabiilsus. EKP tagatavad madalad inflatsioonimäärad annavad meie kodanikele stabiilse ostujõu. Me toetame kõiki Euroopa Keskpannga põhikirja raames võetavaid meetmeid, mille eesmärk on kindlustada Euroopa finantssüsteemi kui terviku stabiilsus.

368. Valitsemis- ja erasektori kõrge võlatase tekitab makromajanduslikku ja rahalist haavatavust, piirates valitsuste võimalusi võtta vajalikke meetmeid vastuseks ettenägematutele majanduslikele muutustele ja suurendades sõltuvust turust. Väga suure võlakoormaga riigid seisavad silmitsi täiendavate probleemidega, mis on seotud majanduskasvu tagamisega. Tuleks rakendada ettevaatlikku eelarvepoliitikat, et tagada turgude usaldus ja luua eraldised ettenägematute sündmuste jaoks. Peame tagama euroala stabiilsuse selliselt, et see oleks investorite silmis usaldusväärne ning tagaks neile stabiilse ja prognoositava ärikeskkonna. Investorite usalduse säilitamine peab otsustusprotsessides alati olema üks prioriteete. Parim viis selleks on viia ellu reforme ja säilitada aluslepingust tulenev käendamiskeeld; see ei välista liikmesriikide omavahelist solidaarsust.

369. Oleme teadlikud riskidest, mis tulenevad jätkusuutmatutest võlgadest. Seetõttu oleme kindlalt vastu era- ja valitsemissektori võlgade kogunemisele, mis ületab jätkusuutlikku taset. Ülemäärane valitsemissektori võlg paneb tulevastele põlvkondadele ebamõistlikult suure

koorma ja on seetõttu vastuvõetamatu. Meie poliitika on alati kooskõlas sotsiaalse turumajanduse eesmärkide ja jätkusuutlike majanduslike eesmärkidega. Me mõistame ka seda, et ulatuslik pettus, maksude maksmisest kõrvalehoidmine ja korrupsioon aitavad majandus- ja finantskriisi tekkimisele kaasa, ning seetõttu peavad kõikide finants- ja abipaketidega kaasnema selliste kuritegude ennetamise ja tõkestamise meetmed.

370. Me pooldame Euroopa majanduse reformimist selliselt, et oleks tagatud stabiilsus, sotsiaalne heaolu ja jõukus. See eesmärk hõlmab meetmeid ebatõhusate sotsiaalkindlustussüsteemide ja tööturueeskirjade reformimiseks viisil, mis stimuleerib tööhõivet ja majanduskasvu. Struktuurireformide aluseks peaksid samuti olema konkreetsete meetmed, mis suurendavad tööhõivet ja sotsiaalset kaasatust. Hea eelarvepoliitika on pikemas perspektiivis kahtlemata majanduskasvu ja tööhõive allikas. Eelarve konsolideerimisel tuleks alati arvesse võtta eelarvemeetmete mõju meie tööturule.

371. Euroopa Rahvapartei on seisukohal, et konkurentsivõime ja majanduslik lähenemine parimate tulemustega liikmesriikide tasemele on meie ühisraha pikaajalise edu võtmetegurid. ELi liikmesriikide lahknevuste ja tasakaalustamatuse vähendamine peaks olema kogu ELi hõlmava majanduspoliitika koordineerimise üks pikaajalisi eesmärke. Me toetame edaspidigi kindlalt struktuurireforme, mis aitavad majanduskasvu hoogustada. Sellega seoses usume, et palgad peavad olema seotud tootlikkuse tasemega ja et majanduskasvu saab kiirendada konkurentsi kaudu täielikult väljakujundatud ühtsel majandusturul. Oleme teadlikud vajadusest pikendada töölkäimise aega Euroopas, et tagada konkurentsivõime ja meie pensionisüsteemide jätkusuutlikkus.

372. Euroopa Rahvapartei tunnistab vajadust toetada investeerimist, et tagada edaspidine majanduskasv. Sellega seoses kavatsime veelgi suurendada Euroopa Investeerimispanka (EIP) tõhusust ja kasutada paremini ära panga eriteadmisi, et parandada ettevõtjate juurdepääsu laenudele.

373. Inimeste sotsiaalse heaolu seisukohast on oluline, et ühiskonnas oleks nädalas üks ühine töövaba päev. Euroopas on sajandeid selleks päevaks olnud pühapäev. Ka Euroopa

kultuurilooliste juurte säilitamiseks on oluline kaitsta pühapäeva ühise üleeuroopalise töövaba päevana.

374. Euroopa Rahvapartei rõhutab vajadust reformida ülemaailmset pangandus- ja finantssüsteemi. Pangad peavad naasma oma põhifunktsioonide juurde, mis seisnevad reaalmajanduse teenindamises ning ettevõtluse ja majandusarengu stimuleerimises. Pangad peavad aitama kaasa majanduskasvu kiirendamisele ja töökohtade loomisele. Usaldusväärne pangandussüsteem on meie jõukuse eeldus. Finantsteenused peavad aitama majandustegevuses osalejatel oma majandustegevusega seotud riske juhtida ja minimeerida, mitte soodustama spekulatsioonide tekkimist. On oluline, et ELi liikmesriikidel oleks võimalik otsustada oma finantsvaldkonna reguleerimise põhjalikkuse, st pankade kapitalinõuete üle. ELi tasandi regulatsiooni tuleks vaadelda miinimumstandardina. Meie eesmärk on luua finantssektor, millel oleks parem suutlikkus absorbeerida finants- ja majanduslikust stressist tingitud šokke. Me teame, et tugevamad ja turvalisemad pangad võivad lühiajaliselt olla vähem kasumlikud, kuid leiame, et tulude ja kogu pangandussüsteemi stabiilsus kaalub nii mikro- kui ka makromajanduslikud kulud üles. Samuti oleme kindlalt otsustanud tagada, et ülemaailmse finantssüsteemi reformimine ei paneks Euroopa panku ebasoodsasse konkurentsiosuolukorda ega tekitaks mingil juhul lisakoormust seoses majandustegevuse rahastamisega Euroopas.

375. Euroopa Rahvapartei peab tootlikkuse ja konkurentsivõime pidevat suurendamist üheks praeguste majanduslike puudujääkide kõrvaldamise esmaseks viisiks ning pikaajalise jätkusuutliku majanduskasvu eeltingimuseks. ELi struktuurifondide vahendeid tuleks eraldada nii, et nad teeniksid esialgset eesmärki parandada meie vähem konkurentsivõimeliste piirkondade konkurentsivõimet. Seetõttu peab Euroopa Komisjon tagama, et neid vahendeid kasutatakse niihästi tulemuslikult kui ka jätkusuutlikult.

376. Liidu institutsioonid ja liikmesriigid peaksid olema valmis solidaarsuse ja vastastikkuse põhimõtte ning rangete tingimuste alusel aitama iga majandusraskustes olevat ELi liikmesriiki. Abisaajariikide ametiasutused peaksid täitma oma Euroopa tasandi ja rahvusvahelisi kohustusi ning rakendama riiklikul tasandil struktuurireforme, mis parandavad nende

majanduse tulevikuperspektiive, taastavad investorite usalduse ja muudavad riigi rahanduse taas jätkusuutlikuks.

Esiplaanil on kodanikud

377. Euroopa peab astuma vastu uutele katsumustele ja saavutama oma kõrged eesmärgid. Demograafilised muutused ja meie rahvastiku vananemine pakuvad suuri võimalusi, kuid tekitavad ka olulisi probleeme, mis avaldavad meie ühiskonnale tugevat mõju. Euroopa peab võtma enda kanda meie riikide ühiskonna ümberkorraldamise viisil, mis kajastab vajadust põlvkondadevahelise solidaarsuse praktilise väljendamise järele ja hoolt meie eakate eest, riivamata seejuures järgmiste põlvkondade õigusi. Ta peaks edendama sotsiaalsete õiguste ülekantavust, liikuvust ja vananeva elanikkonna heaolu, et pensionipõli oleks heaolu, mitte valu ja eraldatuse aeg.

378. Haigused ja epideemiad, mis levivad üle riigipiiride, samuti võimalikud tahtlikud terviseohud (bioterrorism) tekitavad rahvatervise valdkonnas uusi probleeme. Euroopa peab tugevdama piiriüleseid tervishoiuteenuseid, et pakkuda kodanikele võimalikult suurt kaitset.

379. Euroopa Rahvapartei leiab, et Euroopa kodanikud väärivad võimalikult kõrgeid elustandardeid ja oma tarbijaõiguste tõhusat kaitset. Liidu tasandil tuleb kokku leppida peamistes ühistes tarbijakaitse-eeskirjades ja -tavades ning tagada nende ühtne rakendamine. Nende õiguste tagamiseks on oluline levitada kättesaadavat ja asjakohast teavet, et tarbijad saaksid teha sõltumatuid ning teadlikke valikuid.

380. Euroopa on kogu maailmas tuntud oma kvaliteetsete põllumajandustoodete poolest, mis on meie gastronoomilise pärandi aluseks. Seda kvaliteeti tuleb säilitada ja võimaluse korral ka parandada. Seepärast tuleb ohutu ja tervisliku toidu tootmiseks kehtestada ranged standardid ning veelgi edendada mahepõllumajanduslikke tooteid. Toiduohutus, samuti toiduga kindlustatus ning toodete püsiv ja kindel tarnimine moodustavad lahutamatu osa meie arusaamast tänapäevasest põllumajanduspoliitikast. Samal ajal tuleb ELi ühist põllumajanduspoliitikat, mida on eelmistel kümnenditel juba ajakohastatud, veelgi reformida,

et edendada jätkusuutlikku põllumajandusmudelit, võttes arvesse rahvaarvu kasvust ja kliimamuutustest tingitud toiduainete nappust ning maapiirkondade majanduslikku rolli.

381. Reformimisel tuleks silmas pidada uut ja kiiresti kasvavat vajadust põllumajandustoodete (toiduainete ja mittetoiduainete) järele, mis on tingitud maailma suurenevast rahvastikust ning toitumisharjumuste (suurem lihatarbimine) ja biokütuste kasutamise olulisest muutumisest. Samal ajal peame arvestama, et mõnes väljaspool Euroopat asuvas piirkonnas on põllumajandusliku tootmise suutlikkus vähenenud, mille põhjuseks on kliimamuutused ja veepuudus. Seda perspektiivi silmas pidades tuleks soodustada Euroopa põllumajandusliku tootmise suutlikkuse pidevat arengut ja kohendamist.

382. Et kaitsta Euroopa kodanike seaduslikke õigusi, peab juurdepääs kohtusüsteemile olema vähem kulukas ja keerukas ning kiirem. Samas ei tohi kohtusüsteemi üle koormata. Seepärast on vaja edendada alternatiivseid vaidluste lahendamise süsteeme, näiteks vahekohtu- või lepitusmenetlust, mis on kiiremad ja tagavad vähem koormavad lahendused, kahjustamata samas riigi avalikku korda. Samal ajal on vaja parandada piiriüleste vaidluste puhul tõhusust õigusabisüsteemide kaudu, mis on kõigis liikmesriikides juba olemas. Euroopa Rahvapartei toetab ka politsei- ja õigusosalase koostöö ühise raamistiku loomist, mis täiel määral järgib subsidiaarsuse põhimõtet. Et seda koostööd tugevdada ning õigel ajal ja tõhusalt reageerida rahvusvahelisele kuritegevusele, on väga oluline viia läbi kõikide õiguskaitse- ja kohtusüsteemide hindamine ning vahetada häid tavasid.

383. ELi õigusesse lisatud põhiõiguste harta tagab kodanikele täiendava kaitse isegi oma liikmesriikide eest. ELi eeldatav ühinemine Euroopa inimõiguste konventsiooniga tugevdab seda kaitset veelgi. See puudutab kodanikke kui tarbijaid, töötajaid, pensionäre, patsiente, üliõpilasi, ametnikke, aga ka liidu õigussubjekte suhetes Euroopa haldusasutusega ja nende esindajatega. Euroopa Rahvapartei eesmärk on tagada kodanike turvalisus igapäevaelus paremate tervishoiuteenuste, kvaliteetse toidu, kõrgete keskkonnastandardite ja tarbijaõiguste tõhusa kaitse kaudu.

Kokkuvõte

401. Meie, Euroopa Rahvapartei liikmeteks olevad erakonnad, oleme otsustanud säilitada Euroopa Rahvapartei juhtiva rolli Euroopa Liidu arengus ja seda laiendada. Jäädes truuks oma väärtustele ja avatuks muutustele, teeme kõik endast oleneva, et ületada meie aja katsumused ning töötada välja lahendused parema Euroopa Liidu saavutamiseks.

402. Parem Euroopa Liit on ennekõike tugevam ja tõhusam liit, mis tagab oma kodanikele vabaduse, turvalisuse, jätkusuutlikkuse ja jõukuse, mida rahvusriigid üksinda ei saa praegu ega tulevikus pakkuda. See on liit, mis taastab oma majandusliku dünaamika ja ülemaailmse konkurentsivõime ühtse turu väljakujundamise kaudu ning kindlustab oma majanduse tuleviku mitte ainult ühisraha, vaid ka ühise majandusjuhtimise abil.

403. Parem Euroopa Liit on maailmale avatud, aitab kaasa inimõiguste ja pluralistliku demokraatia levikule, abistab ja kaitseb demokraate ja inimõiguste kaitsjaid kõikjal maailmas, pühendub rahule ja jätkusuutlikkusele ning osaleb tugevate rahvusvaheliste institutsioonide kaudu aktiivselt ülemaailmses juhtimises. See on liit, millel on tõhusad vahendid ühise välis-, julgeoleku- ja arengupoliitika elluviimiseks ning poliitiline tahe kasutada neid vahendeid nii Euroopa kui ka kogu inimkonna hüvanguks.

404. Parem Euroopa Liit on ka liit, mis on kodanikele lähemal ja reageerib nende muredele ning mis kindlalt järgib subsidiaarsuse põhimõtet ja on valmis tugevdama demokraatliku osalemist. See eeldab tugevaid Euroopa parteisid, mis suudavad konstruktiivselt tegutseda nii Euroopa Parlamendis kui ka kujunevas Euroopa avalikus sfääris ning kaotada lõhe ühelt poolt kodanike, riigisiseste erakondade ja riikide valitsuste ning teiselt poolt Euroopa Liidu institutsioonide vahel.

405. Me tahame tugevdada oma positsiooni Euroopa tugevaima parteina. See tähendab nii laienemist kui ka sidususe suurendamist. Meie eesmärk on kohanduda kohalike tingimustega, samal ajal suurendades oma üldist nähtavust ning luues stabiilsete dialoogi- ja koostöövõrgustike kaudu kontakte väljaspool liidu piire. Me kavatseme pidevalt ajakohastada

oma partei struktuure ja institutsioone. Kuid ennekõike arendame edasi oma poliitikat, mis rajaneb meie põhiväärtuste kindlal alusel. Nagu ka eelmise sajandi teisel poolel, oleme kindlalt pühendunud Euroopa Rahvapartei kui olulise jõu positsiooni tugevdamisele, et Euroopa suudaks selgi sajandil astuda vastu olulistele uutele katsumustele ja võimalustele.